

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ**

**Студентський науковий гурток
«ТЕРИТОРІЯ НАУКИ»**

ЗБІРНИК

*матеріалів наукових досліджень молодих учених кафедри
публічного управління та адміністрування*

«ТЕРИТОРІЯ НАУКИ»

Частина 3

Історія свободи – це історія опору

Вудро Вільсон

Полтава – 2020

ЗБІРНИК
МАТЕРІАЛІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ МОЛОДИХ
УЧЕНИХ КАФЕДРИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ «ТЕРИТОРІЯ НАУКИ»
Частина 3. Липень 2020 р. 84 с.

Видається з жовтня 2018 року

Виходить щорічно

*Відповідальна за
випуск:*

Шупта І.М. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування;

Редакційний колектив не завжди поділяє думку авторів.

У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована молодими ученими.

Усі матеріали подаються в авторській редакції

*На обложці зображений **Томас Вудро Вільсон** (англ. Thomas Woodrow Wilson; зазвичай, без першого імені – Вудро Вільсон; 28-й Президент США (1913–1921). Відомий також як історик і політолог. Лауреат Нобелівської премії миру 1919, присудженої за миротворчі зусилля.*

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

	5
<i>Рахно С.М. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ.....</i>	5
<i>Клименко Р. Г. ПОНЯТТЯ І СТАТУС ПІДПРИЄМСТВА ДЕРЖАВНОЇ ФОРМИ ВЛАСНОСТІ У КОНТЕКСТІ ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.....</i>	9
<i>Мехедько О. А. ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК СУСПІЛЬНИМ ЯВИЩЕМ ТА СИСТЕМОЮ.....</i>	13
<i>Овсій А. В. ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ КОНТРОЛЬ ТА НАГЛЯД У СФЕРІ ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ.....</i>	18
<i>Міщенко С. М. ПОНЯТТЯ МУНІЦИПАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ТА МУНІЦИПАЛЬНА ВЛАДА.....</i>	21
<i>Опара Н. М. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ.....</i>	24
<i>Хорольська М. М. ФУНКЦІЇ ТА ПРИНЦИПИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ.....</i>	27
<i>Гордійчук І.Ю., Товма В.В., Томаш Б.В. УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В НАПРЯМІ ПОЛІПШЕННЯ СТАНУ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....</i>	30
<i>Дудник В.В., Дзюба С.О., Краєвський Г.М. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я.....</i>	34
<i>Політько І.О. ВИВЧЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРАВОВИХ НОРМ НА РИНКУ.....</i>	36
<i>Лапуца Н.А., Стеценко М.О. РОЗВИТОК ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ В СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....</i>	40
<i>Овсій А. В. ШЛЯХИ ЗАХИСТУ ПРАВ УКРАЇНСЬКОГО СПОЖИВАЧА.....</i>	42
<i>Лобода І. С. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОФІЛАКТИКИ СИНДРОМУ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ СЕРЕД ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ.....</i>	46
<i>Штома Д. М., ТРЕНІНГ ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ</i>	49
<i>Мухан Н. М. ДЕРЖАВНА СУДОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ: ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА ЗАВДАННЯ В ПЕРІОД РЕФОРМ.....</i>	52
<i>Бодрий А. Ф. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ ДІТЕЙ.....</i>	56

<i>Ковришко Ю. А.</i> УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ВІДНОСИН.....	59
<i>Павловський С.С., Коліцак В.В.</i> ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В НІМЕЧЧИНІ.....	62
<i>Хлистун П.С.</i> ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА: ЗАВДАННЯ, ПРИЧИНИ, ФАКТОРИ.....	66
<i>Гончарова А.С.</i> МІСЦЕ АДВОКАТУРИ УКРАЇНИ У РЕФОРМАТОРСЬКИХ ЗМІНАХ В СУДОВІЙ СИСТЕМІ.....	73
РОЗДІЛ 2. УПРАВЛІННЯ НА МАКРОРІВНІ	77
<i>Дмитренко А. О.</i> КЛАСИЧНІ ФОРМУЛЮВАННЯ ТЕРМІНУ «МАРКЕТИНГ».....	77
<i>Палатай Я. М.</i> SWOT-АНАЛІЗ, ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	80

РОЗДІЛ 1

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

*Рахно С.М., здобувач вищої освіти СВО Магістр,
ОПП Зв'язки з громадськістю,
спеціальність 281 Публічне управління
та адміністрування*

Науковий керівник: к.е.н., професор Сердюк О. І.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Визначальним фактором розвитку громадянського суспільства є дієво налагоджений інститут публічних послуг. Проте забезпечення належної якості та ефективності їх надання зіштовхується з суперечностями, розбіжностями, що обумовлені відсутністю єдиного тлумачення самого поняття «публічні послуги», єдиного погляду щодо їх змісту та видів.

Публічні послуги можна розглядати з точки зору їх правових ознак, функціонального призначення, сфери надання, спрямованості на особистість чи їх детерміновані групи, ціни, якості та інших характеристик. Однією з форм публічних послуг, з точки зору владних повноважень суб'єкта надання, є адміністративні послуги [2, с. 106-107].

Визначення адміністративних послуг (АП), як важливої складової державних та муніципальних послуг, наведено у Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади [1]. В. Тимощук вказує на методологічну основу доктрини АП, якою є концепція служіння держави (влади) людині (суспільству), тому основою категорії «послуг» є діяльність щодо задоволення певних потреб особи, яка здійснюється за зверненням цієї особи [5, с. 9].

Також при дослідженні дефініцій поняття «адміністративна послуга» доцільно виокремити ряд ознак, їй притаманних. Так, К. Ніколаєнко та В. Телицька у своїх роботах спитаються на наступні: причина отримання послуг, причина та підстава надання послуг, суб'єкт надання послуг, суб'єкт одержання послуги, бюджет, зміст послуги [3, с. 272; 4, с. 50-51].

Автори виокремили схожі ознаки процесу надання АП, але застосовували різні підходи до їх застосування в дослідженні. Наприклад, К. Ніколаєнко критерій бюджету застосовувала з метою встановлення джерела фінансування, а В. Телицька – в контексті достатності бюджетного фінансування для надання адміністративних послуг.

Автори додатково вказують на наявність наступних ознак, притаманних АП: сфера застосування послуги (наприклад: соціальна, підприємницька); вартість надання АП – платні послуги/безоплатні послуги [3, с. 272]; відповідальність посадових і службових осіб за невиконання/неналежне виконання обов'язку з надання адміністративних послуг; наявність взаємних прав і обов'язків уповноваженого суб'єкта та суб'єкта звернення; наявність спеціального правового регулювання порядку надання адміністративних послуг [4, с. 50-51].

Простежуємо аналогічне бачення і в Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади [1], в якій запропоновано для встановлення належності послуг до адміністративних користуватися рядом критеріїв (рис. 1.1).

Загалом в літературі автори акцентують увагу на наступних визначальних аспектах АП:

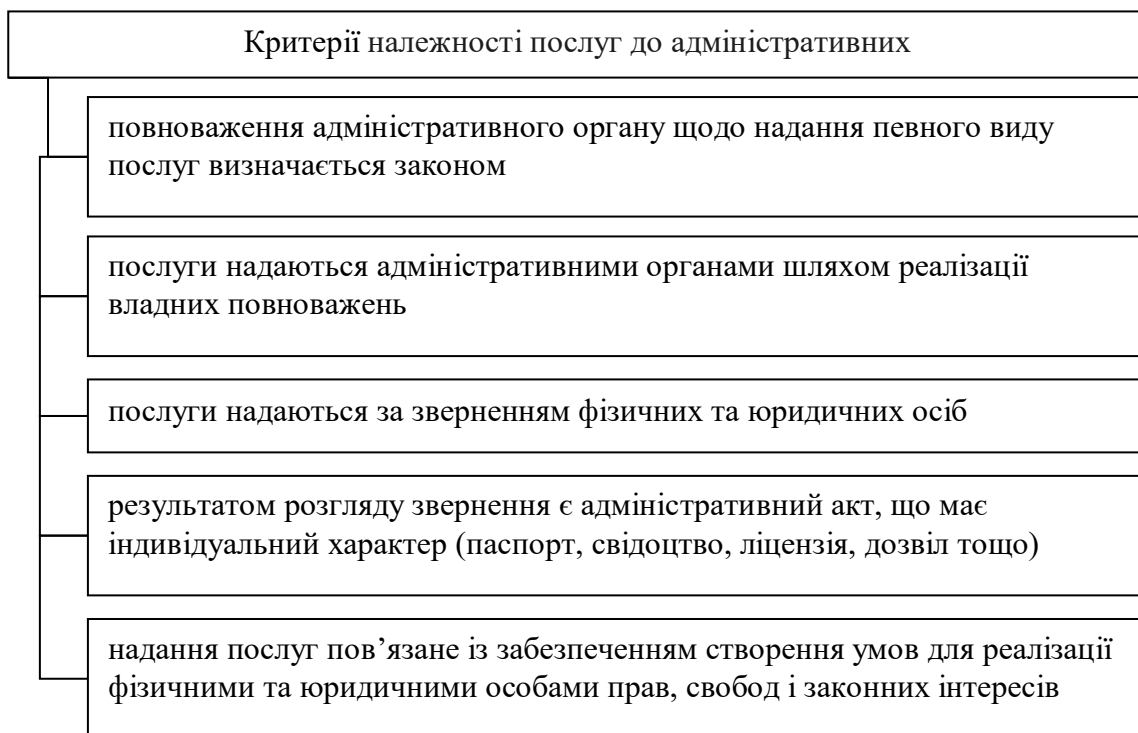

Рис. 1.1. Критерії належності послуг до адміністративних [1]

– «виконавсько-зобов'язальний» аспект («послуга» – це виконання певних обов'язків); розглядуваний вид діяльності органів виконавчої влади правильніше визначити як «виконавські послуги» (В. Авер'янов);

– відповідальність та безпосереднє їх надання органами державної влади та органи місцевого самоврядування (ОМС) (І. Коліушко, В. Тимошук);

– надання послуг пов'язане з реалізацією владних повноважень (М. Ославський);

– послуга передбачає юридичне оформлення умов щодо належної

реалізації приватними особами своїх прав, гарантованих законодавством (І. Коліушко, О. Стрельченко);

– надання послуги є діяльністю апарату державної влади в питанні організації суспільного життя (Л.А. Мицкевич).

Дослідження ключових ознак, критеріїв належності послуг до адміністративних формує основу для ґрунтовного дослідження процесу надання АП та визначення його основних проблем. Так ключові ознаки АП опосередковано визначають характер та напрямки вирішення існуючих проблем, зокрема: відсутність дієвого механізму вивчення потреб громадян в АП; низький рівень партнерства органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в питанні надання АП; якість надання АП в Україні порівняно нижча за аналогічні послуги, що надаються в країнах Європейського Союзу.

Список використаної літератури

1. Концепція адміністративної реформи в Україні від 11 червня 1999 р. *Офіційний вісник України*. 1999. № 21. Ст. 32.

2. Котюк І. Адміністративні послуги як категорія адміністративного права. *Вісник Київського національного юридичного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2010. № 84. С. 104-107.

3. Ніколаєнко К. В. Сутність та ознаки адміністративних послуг. *Держава і право*. 2009. Вип. 43. С. 269-276.

4. Телицька В. А. Адміністративні послуги, що надаються органами місцевої влади: визначення поняття та сутності. *Інновації у державному управлінні: системна інтеграція освіти, науки, практики* : матер. наук.-практ. конф. за міжн. уч. (27 травня 2011 р., м. Київ) : у 2 т. Т. 2. К. : [б. в.]. 2011. С. 49-51.

5. Тимошук В. Адміністративні послуги: посібник. /

Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». К. : ТОВ «Софія-А», 2012. С. 101.

*Клименко Р. Г., здобувач вищої освіти СВО Магістр,
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: д. держ. упр., професор Лозинська Т. М.*

ПОНЯТТЯ І СТАТУС ПІДПРИЄМСТВА ДЕРЖАВНОЇ ФОРМИ ВЛАСНОСТІ У КОНТЕКСТІ ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Відповідно до частини другої статті 22 Господарського кодексу України суб'єктами господарювання державного сектора економіки є суб'єкти, що діють на основі лише державної власності, а також суб'єкти, державна частка у статутному фонді яких перевищує п'ятдесят відсотків чи становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів [2].

Таким чином, Господарським кодексом України передбачено дві групи суб'єктів господарювання державного сектора економіки:

- 1) підприємства, що діють на основі лише державної власності;
- 2) інші суб'єкти державного сектора економіки, що мають, крім акціонера – держави, також й інших акціонерів (учасників), однак держава забезпечує вирішальний вплив на господарську діяльність цих суб'єктів.

При цьому законодавство окремо виділяє такий вид суб'єктів господарювання державного сектору економіки, як державні

підприємства. Зокрема, відповідно до частини четвертої статті 22 Господарського кодексу України законом можуть бути визначені види господарської діяльності, яку дозволяється здійснювати виключно державним підприємствам, установам і організаціям. Діяльність, пов'язана з виготовленням і реалізацією військової зброї та боєприпасів до неї, видобуванням бурштину, охороною окремих особливо важливих об'єктів права державної власності, перелік яких визначається у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку, а також діяльність, пов'язана з проведенням криміналістичних, судово-медичних, судово-психіатричних експертиз та розробленням, випробуванням, виробництвом та експлуатацією ракет-носіїв, у тому числі з їх космічними запусками із будь-якою метою, може здійснюватися тільки державними підприємствами та організаціями, а проведення ломбардних операцій – також і повними товариствами [2].

Державні сільськогосподарські підприємства – це такі підприємства, які не є власниками закріпленого за ними майна. Майно перебуває в державній власності і надається керівникам підприємств на праві повного господарського відання або оперативного управління не тільки для виробництва найважливіших видів сільськогосподарської продукції, а й спеціальних видів рослин, наприклад для потреб медичної, парфумної та інших галузей народного господарства.

На сьогодні до державних унітарних сільськогосподарських підприємств належать: машино-випробувальні станції, дослідні заводи сільськогосподарського машинобудування, насінницькі та племінні заводи й підприємства, кінні заводи, іподроми, державні заводські конюшні, селекційно-гібридні центри, дослідно-селекційні станції, сортовипробувальні станції, звірорадгоспи, тваринницькі комплекси, птахофабрики, парниково-тепличні комбінати, підприємства з

відтворення цінних та анадромних видів риб (рибокомбінати, рибоводно-меліоративні станції, нерестововиросні господарства), підприємства, які вирощують ефіроолійні та лікарські рослини і культури, що містять наркотичні та отруйні речовини, а також підсобні господарства несільськогосподарських державних (комунальних) підприємств, які мають відокремлене майно і наділені правами юридичної особи [1, с. 15].

Держава, як власник майна, зберігає за собою право вирішення таких питань, як: право створення, реорганізації та ліквідації підприємств, визначення їх спеціалізації, здійснення контролю за цільовим використанням майна, одержанням частки прибутку тощо. Водночас, маючи такі повноваження щодо державних підприємств, держава, її органи не вправі втручатись у господарську діяльність, яка не суперечить чинному законодавству, предмету та цілям діяльності цих підприємств.

Господарським кодексом встановлено, що законом можуть бути визначені особливості статусу керівника державного унітарного підприємства, в тому числі встановлено підвищену відповідальність керівника за результати роботи підприємства (стаття 73); мінімальний розмір статутного фонду державного комерційного підприємства встановлюється законом (стаття 74); інші особливості господарської та соціальної діяльності державних комерційних та казенних підприємств визначаються цим Кодексом, законом про державні підприємства та іншими законодавчими актами (статті 75, 77) [2].

Питання статусу та діяльності державних підприємств регулюються Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, Законом України «Про приватизацію державного майна», Законом України «Про управління об'єктами державної власності»

тощо. Також ці питання регулює Декрет Кабінету Міністрів України від 31 грудня 1992 р. № 24-92 «Про впорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, створених за участю державних підприємств» тощо.

Отже, з урахуванням спеціалізації, природно-кліматичних та інших умов вони самостійно визначають і встановлюють внутрішньогосподарську виробничу структуру. За узгодженням з координаційними та регулюючими галузевими органами державні підприємства мають право брати участь у різноманітних науково-виробничих об'єднаннях, акціонерних та інших господарських товариствах, а також різного виду кооперативах.

Список використаних джерел

1. Аграрне право : навчальний посібник / уклад.: М. В. Шульга, В. П. Жушман, Г. С. Корнієнко. Х.: Нац. ун-т Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2013. 30 с.

2. Господарський кодекс України : від 16 січня 2003 р. №436-IV; поточна редакція від 16.10.2020. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15> (дата звернення: 20.06.2020).

*Мехедько О. А., здобувач вищої освіти СВО Магістр,
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: д. держ. упр., професор Лозинська Т. М.*

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК СУСПІЛЬНИМ ЯВИЩЕМ ТА СИСТЕМОЮ

Державне управління у сфері охорони здоров'я має свої особливості. Відповідно до законодавства України, охорона здоров'я є одним із пріоритетних напрямів державної діяльності. Держава формує політику охорони здоров'я в Україні та забезпечує її реалізацію. Законодавство України про охорону здоров'я базується на Конституції України та визнає належність права людини на охорону здоров'я до основних, загально визнаних, природних, невідчужуваних і непорушних прав. Наголошується, що це право виникає з моменту народження людини, а не встановлюється імперативно. Держава повинна визначати та гарантувати право на охорону здоров'я. Відповідно до статті 3 Конституції України прямо передбачено, що найвищою соціальною цінністю в Україні визнаються людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека. Статтею 49 Конституції України закріплено низку важливих положень, а саме: кожному гарантовано право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування; охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм; умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування створює держава; медична допомога у

державних і комунальних закладах охорони здоров'я надається безоплатно; існуюча мережа державних і комунальних закладів охорони здоров'я не може бути скорочена; держава сприяє розвитку лікувальних закладів усіх форм власності [2].

М. М. Білинська пропонує загальне визначення державного управління в сфері охорони здоров'я як комплексу прийнятих загальнодержавних рішень чи взятих зобов'язань щодо збереження та зміцнення фізичного і психічного здоров'я та соціального благополуччя населення як найважливішої складової її національного багатства шляхом реалізації сукупності політичних, організаційних, економічних, правових, соціальних, культурних, наукових та медичних заходів з метою збереження генофонду української нації, її гуманітарного потенціалу та врахування вимог нинішнього і майбутніх поколінь в інтересах як конкретної людини (особистості), так і суспільства вцілому [1, с. 7]. Значуща особливість державного управління діяльності у сфері охорони здоров'я України полягає в розмежуванні компетенції органів державної влади, які від імені держави здійснюють таке регулювання, у межах установлених Конституцією України та діючими нормативно-правовими актами. В Україні охорона здоров'я населення забезпечується державною, комунальною та приватною системами охорони здоров'я. Отже, при здійсненні державного управління сферою охорони здоров'я необхідно врахувати наявність недержавних моделей охорони здоров'я та наявність державно-приватних відносин.

Проведене дослідження надає можливість визначити відмінності у визначенні державного управління сферою охорони здоров'я як суспільним явищем, так і системою (табл. 1).

Концепція ВООЗ «Здоров'я 2020: основи європейської політики і

стратегії для XXI сторіччя» визначає основні цілі функціонування системи охорони здоров'я, до них відносять: поліпшення здоров'я всього населення, відповідність запитам і потребам людей, забезпечення справедливості в розподілі фінансових ресурсів, доступності всіх до наявних ресурсів.

Таблиця 1

Особливості державного управління сферою охорони здоров'я як суспільним явищем та системою

Критерій	Державне управління сферою охорони здоров'я як суспільне явище	Державне управління сферою охорони здоров'я як система
Визначення	Комплексна політична, економічна, соціальна і медична категорія, що є формою та основним різновидом соціального управління, соціально-політична функція держави, зумовлена об'єктивними потребами забезпечення цілісності суспільства, його функціонування й поступального розвитку	Визначає демографічний, соціальний, економічний потенціал суспільства, є фактором національної безпеки та об'єктом соціальної політики держави
Об'єкт управління	Суспільні стосунки у сфері охорони здоров'я, що пов'язані з людьми, територіями, організаційно-структурними утвореннями, матеріально-технічними ресурсами, видами діяльності тощо	Охорона громадського (суспільного) здоров'я. Підвідомчість стосується органів, закладів, посадових осіб та інші, чия діяльність пов'язана з охороною громадського здоров'я
Комплексна сутність	Діяльності держави, здійснення управлінського організуючого впливу шляхом використання повноважень виконавчої влади через організацію виконання законів, здійснення управлінських функцій з метою комплексного соціально-економічного та культурного розвитку держави, її окремих територій, а також забезпечення реалізації державної політики у відповідних сферах суспільного життя, створення умов для реалізації громадянами їх прав і свобод	Механізм державного управління розвитком системи охорони здоров'я в Україні, який поєднує організаційні, фінансові, регулятивні, контрольні заходи та має на меті забезпечення задоволеності суспільства медичною допомогою, підвищення захищеності громадян від фінансових ризиків на випадок хвороби, покращання загального стану їх здоров'я

Джерело: [4]

Умовою для цього є створення та успішна діяльність нормативно-правової бази, що включає комплекс всіх ресурсів (фінансові, кадрові,

матеріально-технічні), управління та керівництво, інноваційні технології, а основними цінностями – справедливість, солідарність, участь населення, етичний підхід до розвитку систем [3].

Таким чином, можливо визначити існуючі підходи:

державне управління охороною здоров'я є одночасно механізмом та формою реалізації управління суспільством; управлінський вплив обов'язково містить організаційний компонент у медичному закладі, який проявляється в спрямуванні та практичному здійсненні взаємодії людей і має два зрізи: статичний (структурний) та динамічний (функціональний);

існує поділ медичної сфери як загального інституту управління на певну суб'єктну структуру, що складається з органів державного управління і бізнесу;

об'єктами державного управління сфери охорони здоров'я виступають певні суспільні відносини, з одного боку, і відносини у самій організаційній системі, тобто відносини між різними органами держави, всередині та між самими лікувальними установами.

Досвід окремих країн (Швеції, Великобританії, Німеччини, Австралії) засвідчує, що в умовах дефіциту бюджетних коштів потужним інструментом забезпечення позитивних зрушень у сфері охорони здоров'я потенційно може стати державно-приватне партнерство, засноване на поєднанні можливостей держави з фінансово-інвестиційними ресурсами приватного сектору. Лідером у запровадженні державно-приватного партнерства також можна назвати Швецію. Там дозволено брати в оренду лікарні, лабораторії та служби швидкої допомоги. Задача в оренду госпіталю Сент-Грегорі в м. Стокгольм, наприклад, дозволила скоротити витрати на 30 % і обслуговувати додатково 100 тис. пацієнтів на рік. Проекти державно-

приватного партнерства у сфері охорони здоров'я в цих країнах реалізовувалися на довгостроковій основі під зобов'язання приватного інвестора не створювати штучних обмежень доступності медичної допомоги.

Таким чином, реалії сьогодення свідчать про необхідність суттєвого оновлення поглядів стосовно державного регулювання у сфері охорони здоров'я громадян. Впровадження державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я об'єктивно зумовлено поєднати матеріальні і інтелектуальні ресурси державного та приватного секторів, сприятиме розбудові системи охорони здоров'я, підвищенню якості надання медичних послуг населенню, технологічному переоснащенню медичної галузі, вдосконаленню підготовки медичних кадрів.

Список використаних джерел

1. Державна політика у сфері охорони здоров'я: кол. моногр.: у 2 ч. / кол. авт.; упоряд. проф. Я. Ф. Радиш; передм. та заг. ред. проф. М. М. Білинської, проф. Я.Ф. Радиша. К. : НАДУ, 2013. Ч. 1. 396 с.

2. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96 ВР. База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws> (дата звернення: 29.06.2020).

3. Про схвалення Загальнодержавної програми «Здоров'я – 2020»: розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.10.2011 № 1164 р. База даних «Законодавство України». *Верховна Рада України* : веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws> (дата звернення: 22.06.2020).

4. Ткачова Н. М. Напрями реформування державної політики в сфері охорони здоров'я. *Інвестиції : практика та досвід*. 2018. № 8. С. 83-86.

*Овсій А. В., здобувач вищої освіти СВО Магістр,
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: к.е.н., ст. викладач Могилат М. Г.*

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ КОНТРОЛЬ ТА НАГЛЯД У СФЕРІ ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

Процес становлення та формування системи захисту прав громадянина ґрунтується на статті 42 Конституції України, згідно з якою «держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та всіх видів послуг і робіт». Сьогодні, згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2015 р. № 667 [4], основними суб'єктами забезпечення безпечності харчових продуктів та захисту споживачів є Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба) як центральний орган виконавчої влади, Кабінет Міністрів України та Міністерство аграрної політики та продовольства – які в сукупності реалізують «державну політику у галузі ветеринарної медицини, сферах безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, карантину та захисту рослин, ідентифікації та реєстрації тварин, санітарного законодавства, попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення, метрологічного нагляду, ринкового нагляду в межах сфери своєї відповідальності, насінництва та розсадництва (в частині сертифікації насіння і садивного матеріалу), реєстрації та обліку машин в агропромисловому комплексі, державного нагляду (контролю) у сфері

агропромислового комплексу, державного нагляду (контролю) у сферах охорони прав на сорти рослин, насінництва та розсадництва, державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів і рекламу в цій сфері, за якістю зерна та продуктів його переробки, державного нагляду (контролю) за додержанням заходів біологічної і генетичної безпеки щодо сільськогосподарських рослин під час створення, дослідження та практичного використання генетично модифікованого організму у відкритих системах на підприємствах, в установах та організаціях агропромислового комплексу незалежно від їх підпорядкування і форми власності, здійснення радіаційного контролю за рівнем радіоактивного забруднення сільськогосподарської продукції і продуктів харчування» [3, с. 54].

Сьогодні права споживача на безпечний харчовий продукт захищені в достатньо широкому спектрі як вітчизняним, так і міжнародним зарубіжним законодавством, ратифікованим Україною. Це, зокрема, Стандарт ДСТУ ISO 9001:2009 «Системи управління якістю. Вимоги»; Римська декларація про всесвітню продовольчу безпеку і План дій Всесвітньої зустрічі на вищому рівні з проблем продовольства; Регламент (ЄС) Європейського Парламенту і Ради «Про встановлення загальних принципів і вимог законодавства про харчові продукти, створення Європейського органу з безпеки харчових продуктів і встановлення процедур у питаннях, пов'язаних із безпекою харчових продуктів» від 28.01.2002 р. № 178/2002; Регламент № 852/2004/ЄС від 29.04.2004 р. «Про гігієну харчових продуктів» тощо. Таким чином, підтримка Україною в напрямку захисту прав громадян на безпечність та якість продуктів міжнародних документів, зокрема, Регламентів країн ЄС, є свідомим її прагнення до скорішої євроінтеграції і в повній мірі забезпечується, крім правоохоронної, й

усіма іншими правовими формами здійснення функцій держави – правотворчою, правозастосовною, установчою, контрольно-наглядовою [2].

Захист та нагляд за здійсненням у галузі прав споживачів здійснює ряд управлінських структур (рис. 1).

Крім того, до суб'єктів забезпечення безпечності харчових продуктів та захисту споживачів в Україні також відносяться: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Міністерство екології та природних ресурсів України; а також комітети та служби, Державна екологічна інспекція, Антимонопольний комітет України та ін.

Ще до утворення на державному рівні відповідних структур у великих містах України почали створюватися недержавні громадські організації.

Рис. 1. Органи управління, що здійснюють контроль та нагляд у сфері якості та безпечності харчових продуктів [1]

Так, у 2003 році зареєстрована громадська організація «Експерт», основною метою діяльності якої є виявлення на ринку неякісних, небезпечних для споживання продуктів харчування та інформування про це споживачів.

Список використаних джерел

1. Брулевич В. В. Безпечність харчових продуктів за законодавством України та Європейського союзу. URL: http://dspace.Users/1/Suap_2019 (дата звернення: 14.08.2020).

2. Зозуля І. В. Безпечність та якість продуктів в Україні в умовах євроінтеграції : питання удосконалення законодавства. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle> (дата звернення: 28.08.2020).

3. Инструкция по технокимическому контролю на предприятиях молочной промышленности. М. : ЦНИИТЭИ Минмясомолпрома, 1977. 183 с.

4. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання обігу харчових продуктів, що містять «генетично модифіковані організми та/або мікроорганізми». URL: <http://rada.gov.ua> (дата звернення: 28.08.2020).

*Мищенко С. М., здобувач вищої освіти СВО Магістр,
спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: д.е.н., професор Макаренко П.М.*

ПОНЯТТЯ МУНІЦИПАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ТА МУНІЦИПАЛЬНА ВЛАДА

У територіальній структурі кожної держави можна виділити три рівні: національний, регіональний та первинний. Первинний рівень називають муніципальним. На муніципальному рівні формуються найменші адміністративно-територіальні одиниці країни, що у світовій

практиці отримали назву муніципальних утворень.

В Україні термін муніципальне утворення не використовується. Проте, використовуючи зарубіжний досвід, до муніципальних утворень у нашій країні можна віднести базові адміністративно-територіальні одиниці: село чи їх об'єднання, селище та місто.

Будь-яке муніципальне утворення є єдністю трьох компонентів [1]:

– населення, що формує територіальну громаду, визначає зміст існування муніципального утворення. Згідно із Законом України Про місцеве самоврядування в Україні територіальна громада – жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр. Це соціальний компонент муніципального утворення;

– території як нероздільної єдності просторової складової та природних ресурсів, що на ній розміщені. Це природний компонент муніципального утворення;

– економіки як сукупності господарюючих організаційних утворень та взаємозв'язків між ними, що забезпечують життєдіяльність муніципального утворення, задоволення його різноманітних життєвих потреб. Це економічний компонент муніципального утворення.

Місцеве самоврядування реалізується через муніципальне управління, що здійснюється на основі управлінської діяльності органів місцевого самоврядування, спрямованої на забезпечення економічного й соціального розвитку муніципальних утворень.

Муніципальна влада, як публічна влада, що здійснюється в адміністративно-територіальних межах, за природою, сутністю та

діапазоном здійснюваних нею функцій є найбільш соціально орієнтованою. Функціональна цінність місцевого самоврядування полягає у його підпорядкованості громадянському суспільству, адже реальна, дієздатна муніципальна влада передбачає не лише конституційно-правове визнання прав територіальних громад, декларування самостійності місцевого самоврядування у вирішенні питань місцевого значення, не тільки закріплення правових, соціальних та інших гарантій цієї самостійності, встановлення функцій та компетенції місцевого самоврядування, а й розвиток економічного і фінансового потенціалу всієї держави в цілому.

Трансформація муніципальної влади за рахунок зміцнення місцевого самоврядування сприяє розвитку громадянського суспільства, забезпечує рух суспільства в напрямі його демократизації. Суспільні перетворення демонструють [2]:

- чіткі наміри Уряду забезпечити Україні демократичний шлях розвитку;

- принципівий вибір політичної системи, основу якої складає орієнтація на загальнолюдські цінності;

- зобов'язання держави у відношенні до громадян забезпечити відповідний комплекс громадянських правомочностей, забезпечити їх публічно-правову охорону і захист.

Основне, на що спрямована муніципальна влада, – це реалізація певних інтересів мешканців, вирішення певних проблем суспільства, що виникають на певних територіях своїми силами та за допомогою публічно-владних інструментів.

Сутність муніципальної влади криється у активності жителів – членів територіальних громад, які здійснюють управління політичними, економічними та соціально-культурними процесами на певній території

та вирішують самостійно та під свою відповідальність питання місцевого значення.

Список використаних джерел

1. Основи демократії: навч. посіб. [За ред. А. Колодій]. К., 2002. С. 281-320.
2. Мельник А. Ф., Монастирний Г. Л., Дудніна О. П. Муніципальний менеджмент: навч. посіб. К.: Знання, 2006. 420 с.

*Опара Н. М., здобувач вищої освіти СВО Магістр,
спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: к.е.н. Тимошенко І. В.*

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

У процесі стратегічного планування дуже важливим є етап організаційного забезпечення. Саме від нього залежить адекватність та якість самого процесу. На цьому етапі формується центральний орган стратегічного планування. Робоча група, якій громада делегує право та наділяє відповідальністю за формулювання й прийняття стратегічних рішень щодо її майбутнього.

Робоча група є легітимним робочим органом, діяльність якого поширюється на весь період планування. Крім цього, на першому етапі відбувалося залучення місцевих експертів, які беруть участь у підготовці аналітичних матеріалів для стратегії, а також повне організаційне та інформаційне забезпечення процесу.

Процес стратегічного планування розвитку міста можна

представити як ряд кількох послідовних етапів [1,2]:

- організація роботи;
- проведення стратегічного аналізу;
- прогнози;
- моделювання сценаріїв та здійснення стратегічного вибору;
- розробка плану дій (цілі, завдання);
- громадське обговорення та ухвалення стратегії;
- моніторинг та впровадження стратегічного плану (рис. 1).

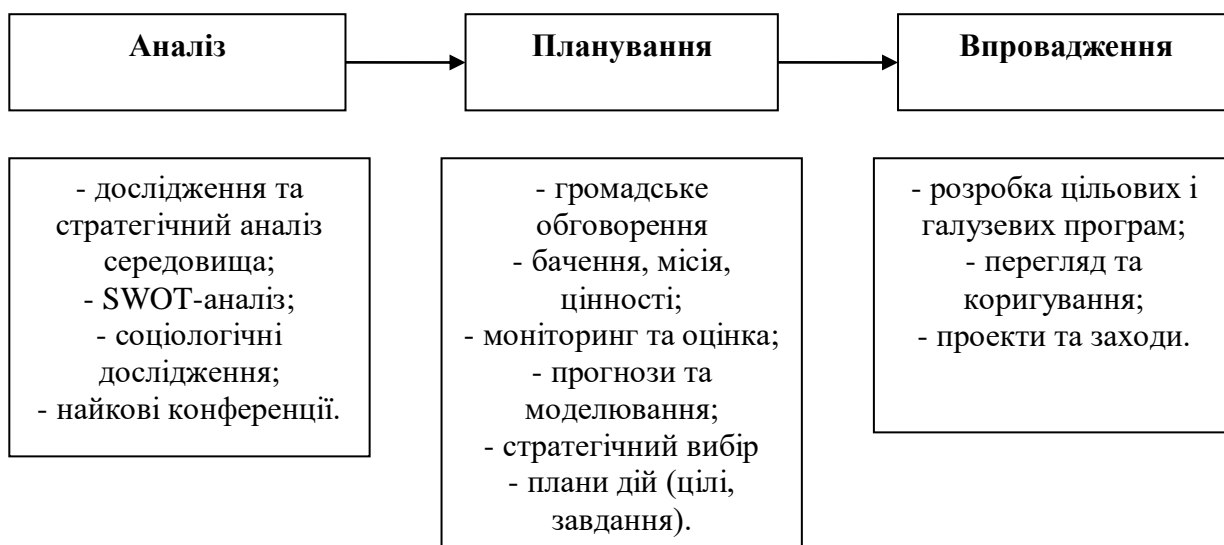

Рис. 1. Схема розробки стратегічного плану сталого розвитку [3]

На етапі стратегічного аналізу потрібно сформувати профіль сільської громади, який містить дослідження зовнішнього оточення громади з метою виявлення потенційних можливостей для сталого розвитку, а також аналіз основних соціально-економічних та демографічних тенденцій, що дає підставу для прогнозування розвитку цих тенденцій на період планування, а відтак – формулювання базового, або інерційного, сценарію розвитку міста з врахуванням того, що нічого спеціально не буде робитися для впливу на виявлені тенденції. Ця робота повинна проводитись за безпосередньої участі місцевих експертів, які забезпечували робочу групу необхідними статистичними

даними.

Другим важливим документом етапу стратегічного аналізу має стати дослідження думки жителів міста з метою оцінки вітального клімату міста, що є одним з об'єктів стратегічного плану. Дослідження повинно проводитись методом анкетування за відповідною методологією, а результати обговорено та погоджено з робочою групою.

Результати цього дослідження стануть важливою компонентою аналітичної частини стратегії, що мають вплив на формування прогнозів. Отже, найважливішим кроком на етапі стратегічного аналізу є моделювання соціально-економічного ландшафту сільської громади та формування базового сценарію на підставі екстраполяції в межах припущень, допущень та обмежень.

Для цього, учасники проекту виконують оцінку внутрішніх та зовнішніх факторів впливу за методом аналізу SWOT, тобто перевірку того:

- 1) як сильні сторони підсилюють використання можливостей;
- 2) як сильні сторони блокують загрози;
- 3) як слабкі сторони блокують використання можливостей;
- 4) як слабкі сторони підсилюють загрози.

Результатом цієї роботи стане виявлення ключових сильних та слабких сторін, а також ключових можливостей, які можна використати для сталого розвитку. Основним методом процесу просування до формулювання загальної мети та цілей стратегії є метод ітерації, тобто поступового, покрокового наближення. Таким чином, базовий, інерційний, сценарій став підставою формування раціонального сценарію розвитку з умовою включення нових факторів впливу на траєкторію розвитку, сформовану існуючим соціально-економічним

ландшафтом.

Список використаних джерел

1. Стратегічне планування та управління/ теорія і практика на прикладі Львівської області: методичне видання / [за ред. Е. Боньчак-Кухарчик]. – Львів, 2007. – 328 с.
2. Стратегічне планування: Навч. посібник / О. Берданова, В. Вакуленко, В. Тертичка. – Л.: ЗУКЦ, 2008. – 138 с.
3. Ткачук А. Ф. Стратегічне планування у громаді (навчальний модуль) / Анатолій Ткачук, Василь Кашевський, Петро Мавко. – К. : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 96 с.

*Хорольська М. М., здобувач вищої освіти СВО Магістр,
спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: д.е.н.професор Макаренко П.М.*

ФУНКЦІ ТА ПРИНЦИПИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Найголовніші функції громадянського суспільства такі [1]:

– громадянське суспільство є засобом самовиразу індивідів, їхньої самоорганізації та самостійної реалізації ними власних інтересів. Значну частину суспільно важливих питань громадські спілки та об'єднання розв'язують самотужки або на рівні місцевого самоврядування. Тим самим вони полегшують виконання державою її функцій, бо зменшують тягар проблем, які їй доводиться розв'язувати.

– інститути громадянського суспільства виступають гарантом непорушності особистих прав громадян, дають їм впевненість у власних

силах, служать опорою у їхньому можливому протистоянні з державою, формують соціальний капітал - ті невід'ємні риси особистості, завдяки яким вона стає здатною до кооперації та ефективних солідарних дій.

– інститути громадянського суспільства систематизують, впорядковують, надають урегульованості протестам і вимогам людей, які в іншому випадку могли б мати руйнівний характер, і в такий спосіб створюють сприятливі умови для функціонування демократичної влади.

– ці інститути виконують функцію захисту інтересів певної групи в її протиборстві з іншими групами інтересів. Завдяки їм кожна група отримує шанс бути почутою на горі владної піраміди.

Функціональна характеристика вказує на роль громадянського суспільства у суспільній системі, на те, чому його розглядають як опору демократії і як вияв свободи. Але громадянське суспільство не зможе повноцінно виконувати названі функції, якщо в ньому відсутній бодай один з найголовніших його атрибутів, до яких слід віднести [2]:

– наявність публічного простору, засобів і центрів комунікації, наслідком чого є формування сфери громадського (цивільного) життя і громадської думки;

– організоване громадське (публічне) життя вільних і рівних індивідів, чий права захищені конституцією та законами;

– незалежні від держави, добровільні асоціації, автономність яких усвідомлена на індивідуальному і колективному рівні;

– зорієнтована на громадські інтереси та публічну політичну діяльність, наслідком якої є кооперація та солідарність між людьми, спілкування на засадах взаємної довіри і співробітництва.

Отже, громадянське суспільство – це сфера взаємодії індивідів і тих груп та організацій, які вони утворюють. Однією з цілей взаємодії є формулювання, висловлювання і захист індивідами та їх об'єднаннями

своїх інтересів. Це той зріз суспільних відносин, коли громадські організації виступають як групи інтересів, що є посередниками в стосунках індивідів з владою та рештою суспільства.

В умовах громадянського суспільства можна виділити низку основних принципів, які характерні у ставлення до індивіда:

- усі члени суспільства рівні перед законом;
- усі члени суспільства мають рівні можливості для реалізації своїх цілей;
- кожен член суспільства має право вибору при вирішенні будь-яких питань, що стосується його особисто;
- чим більшої кількості індивідів стосується рішення, тим менше воно залежить від дій окремої особи, рішення загальної компетенції приймаються за участю всіх сторін, рішення про делегування влади приймаються з найбільшою демократичністю.

Проте будь-який силовий тиск з боку органів державної влади неминуче породжує протидію, яка рано чи пізно призводить до соціально-політичної деструкції соціального організму, сепаратизму тощо, тобто до сукупності реальних загроз національній безпеці. Очевидно, рівень вказаних загроз залежить від чисельності вказаних прошарків. Для умов України він може бути досить високим, як показав перебіг дострокових виборів Президента України у 2014 р.

Отже, такі феномени, що характерні для сучасних розвинених демократичних країн, як: середній клас, громадянське суспільство і правова держава формуються одночасно і являють собою лише різні форми репрезентації одного і того самого процесу, суть якого відображає трансформацію тоталітарної держави в демократичну. Саме тому деякі дослідники стверджують, що «...формирование среднего класса, гражданского общества и правового государства – это тесно

взаимосвязанный процесс социальной трансформации, основанной на множестве объективных и субъективных предпосылок, который не является произвольным процессом...».

Список використаних джерел

1. Мельник А.Ф. Державне управління: підручник / А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенський, А.Ю. Васіна ; за ред. А.Ф. Мельник. – К.: Знання, 2009. – С. 120 – 137.

2. Організаційно-правові засади державного управління: Навчальний посібник / Іжа М.М., Пахомова Т.І., Різнікова Я.О. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2008. – С. 53 – 90.

Гордійчук І.Ю., Товма В.В., Томаш Б.В.,

здобувачі вищої освіти СВО Магістр

Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

Науковий керівник: к.е.н., доцент Шульга Л.В.

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В НАПРЯМІ ПОЛІПШЕННЯ СТАНУ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

На сучасному етапі вплив державних заходів на медико-демографічну ситуацію недостатній для досягнення результатів на рівні розвинутих країн світу. Вивчення тенденцій та закономірностей захворюваності населення є важливою складовою вирішення і планування стратегічних завдань розвитку як галузі охорони здоров'я, так і держави в цілому. Показники захворюваності населення – загальної, дитячого населення, населення працездатного віку і старших вікових груп, інфекційної, професійної, травматизму, захворюваності на

особливо небезпечні соціальні хвороби – підлягають динамічному спостереженню.

Конституція України визначає людину, її життя та здоров'я, найвищою соціальною цінністю. Кожна людина має право на життя і здоров'я і, визнаючи це, держава забезпечує її захист, у т.ч. через охорону здоров'я – «систему заходів, спрямованих на забезпечення збереження і розвитку фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини при максимальній біологічно можливій індивідуальній тривалості життя» [1]. Цей же закон визначає спільну відповідальність суспільства і держави за рівень громадського здоров'я, розглядаючи охорону здоров'я як комплекс міжгалузевих дій, що забезпечують здорові й безпечні умови життя (що включає в себе підтримання необхідного для здоров'я життєвого рівня населення, забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя, сприятливих умов праці, навчання, побуту і відпочинку, сприяння ЗСЖ), надання лікувально-профілактичної допомоги тощо.

Важливим чинником формування здоров'я населення працездатного віку є умови і характер праці зайнятого населення. У сучасний період ситуація на ринку праці та характер трудової діяльності значно змінилися. Замість посилення турботи про здоров'я в умовах трудової конкуренції страх втратити робоче місце та пошуки заробітків привели до вимушеної надмірної самоексплуатації працівників і зменшення частоти звертань по медичну допомогу.

Умови праці є важливим чинником формування здоров'я працюючого населення. Нині в Україні третина зайнятих у сфері матеріального виробництва працює у шкідливих санітарно-гігієнічних умовах. Несприятливі умови праці можуть як безпосередньо викликати

професійну захворюваність і зумовити втрату працездатності, так і поглибити й загострити розвиток різних патологій, сприяти хронізації захворювань. Наслідками професійних захворювань часто буває стійка і тимчасова втрата працездатності.

Здоров'я населення залежить від соціальних, економічних, політичних умов і стану навколишнього середовища. Це особливо актуально для людей похилого віку, допомога яким виходить за межі поняття «хвороба» і передбачає забезпечення людини усіма благами, спрямованими на повноцінне використання нею своїх функціональних можливостей, підтримку здоров'я та досягнення активного довголіття. Особливості вікозалежної патології необхідно враховувати при плануванні та організації медичної та медико-соціальної допомоги, а також заходів щодо підвищення якості життя населення непрацездатного віку.

Необхідна спеціальна комплексна програма. Основні заходи програми мають бути спрямовані на поліпшення стану здоров'я населення похилого віку, перегляд нормативів забезпечення його медичною і соціальною допомогою з урахуванням потреб цієї категорії населення, розширення інфраструктури служб і обсягів допомоги, підготовку висококваліфікованих кадрів, забезпечення чіткої координації, етапності та взаємозв'язку проведення медико-соціальних заходів.

Погіршення стану здоров'я різних вікових груп населення та на окремих територіях є наслідком не тільки кризового становища в охороні здоров'я, а передусім віддзеркаленням соціально-економічної ситуації в країні, негативних проявів способу життя населення та агресивності чинників навколишнього середовища, насамперед катастрофічного погіршення стану екології та якості продуктів

харчування.

Пріоритетними проблемами щодо проведення заходів на програмно-цільовій основі серед осіб працездатного віку є хвороби системи кровообігу, рівень захворюваності на які за останнє десятиріччя підвищився на 69,8%. Ці хвороби є єдиним класом хвороб зі зростанням показників по всіх адміністративних територіях України [2, с. 300].

Вирішення проблеми лежить у площині удосконалення організаційного та нормативно-правового механізмів збереження і зміцнення здоров'я людей, у розробці комплексу заходів, які включають впровадження системи моніторингу стану здоров'я дорослого населення України в розрізі регіонів і створення умов для ЗСЖ органами виконавчої влади та місцевого самоврядування; формування соціальної та особистісної мотивації до збереження та зміцнення здоров'я, проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень у сфері збереження та відновлення здоров'я населення з обов'язковим широким впровадженням їх результатів у практику охорони здоров'я.

Список використаних джерел

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 49.
2. Державне управління охороною здоров'я України : монографія / В.В. Лазоришинець та ін. Київ, 2014. 312 с.

*Дудник В.В., Дзюба С.О., Краєвський Г.М.,
здобувачі вищої освіти СВО Магістр
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: к.е.н., професор Галич О.А.*

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я

Розглядаючи механізми державного управління у сфері охорони здоров'я зокрема, можна виділити сукупність цілей, принципів і методів адміністративного, економічного, правового й соціального характеру, які здійснюються державою за допомогою набору інструментів з метою забезпечення динамічного та ефективного розвитку сфери охорони здоров'я.

Забезпечення ресурсами в медичній сфері обумовлюється інтенсивністю потоку пацієнтів в медичних установах. При цьому такий показник характеризується мінливістю й залежить від різних чинників, серед яких рівень захворюваності, медична активність населення й економічна обстановка в регіонах. Тож, існує необхідність створення ефективного механізму для планування й оптимального використання ресурсів у процесі надання медичних послуг [1, с. 191].

Основні показники, які характеризують потоки пацієнтів, виступають необхідними умовами для визначення напрямку удосконалення даного механізму. Серед них показники інтенсивності потоків пацієнтів, показники, які характеризують персонал і ліжковий фонд в медичних установах, показники, що відображають очікування медичного обслуговування пацієнтів і черги в медичних установах, а

також показники відмови в прийомі пацієнтів. Розрахунки зазначених показників дадуть можливість вирішити задачу оптимального планування й використання ресурсів в процесі надання медичних послуг.

Розвиток системи охорони здоров'я безпосередньо залежить від високопрофесійної роботи медичного персоналу, а заповнення кадрових ресурсів передбачає комплексну модернізацію. У зв'язку з цим необхідним є поліпшення матеріально–технічної бази медичних установ та умов праці для працівників. Важливим напрямком в кадровій політиці виступає створення мотивації до трудової діяльності, яка повинна ґрунтуватися на матеріальних і нематеріальних заохоченнях, а також активізації роботи кадрової служби медичної організації.

Крім того, на наш погляд, є необхідність формування й розвитку сектора додаткових можливостей, який пропонується формувати за рахунок суспільно-солідарного сектора охорони здоров'я у вигляді лікарняних кас і приватно-солідарного сектора охорони здоров'я в формі добровільного медичного страхування.

З метою формування оптимального рівня фінансового забезпечення в сфері охорони здоров'я важливо враховувати логістичну складову. У зв'язку з цим вважаємо за доцільне використанні інноваційно-логістичного підходу до управління ланцюгами поставок і створення єдиної платформи логістичної інформації про транспортні засоби, особливості складування й зберігання медичного обладнання та препаратів [2, с. 115].

Таким чином, ключове завдання державного управління у сфері охорони здоров'я полягає у створенні умов, за яких процес здійснення медичних послуг буде максимально ефективним, що може бути реалізовано через удосконалення ресурсного й кадрового забезпечення

галузі, оптимізацію фінансового забезпечення, впровадження комплексної інформаційної системи і логістичного механізму в системі охорони здоров'я.

Список використаних джерел

1. Карлаш В.В. Механізми державного регулювання у сфері охорони здоров'я населення України : дис. канд. наук з держ. упр. : 25.00.02. Харків, 2020. 212 с.

2. Рокоцило О. М. Ресурси як об'єкт управління та засіб досягнення цілей. *Державна політика щодо місцевого самоврядування: стан, проблеми та перспективи* : матеріали 2-ої наук.-практ. конф., Херсон, 4-5 жовтня 2011 року. Херсон, 2011. С. 114-116.

*Політько І.О., здобувач вищої освіти СВО Магістр
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: к. держ. упр., Кононенко М.М.*

ВИВЧЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРАВОВИХ НОРМ НА РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

У багатьох країнах існують правові норми, які спрямовані на надання певних переваг стосовно володіння сільськогосподарськими землями. Переважне право – це пріоритет, наданий (зазвичай законом) особі (особам) або установі (установам) на купівлю нерухомості або іншого майна.

Що стосується сільськогосподарських земель, існують різні ситуації, де у країнах ЄС застосовуються переважні права. Можна

розрізнити три головні види переважних прав:

– право переваги у процесах щодо успадкування, яке може бути надано спадкоємцю (спадкоємцям), який хоче (які хочуть) продовжувати вести господарство;

право переваги може бути надано одному покупцеві порівняно з іншими, тому що він/вона є орендарем ділянки, що продається, або тому що він/вона є фермером, чия ферма межує з ділянкою, що продається, або, якщо ділянка, що продається, знаходиться у спільній власності, тому що він/вона є співвласником;

право переваги, яке належить державі та (або) муніципалітетам (стосується не лише сільськогосподарських земель, а й продажу всього майна і нерухомості).

У більшості країн ЄС повідомлення держави/муніципалітету про те, що вона вирішила, чи використає вона право переваги, являє собою один з кроків процесу продажу будь-якого виду майна. Держави/муніципалітети можуть використовувати право переваги через різні причини, зокрема: для розвитку автомобільних доріг і залізниць, для захисту довкілля (наприклад, для збереження важливих районів), як частину схем планування розвитку, які найчастіше створюють муніципалітети, враховуючи розвиток житлового будівництва або створення рекреаційних об'єктів тощо. Перші два види переважних прав мають на меті сприяння об'єднанню ферм і земель, тоді як третій вид спрямований скоріше на сприяння реалізації планів місцевого розвитку чи захисту довкілля в цілому, прийнятих державою чи муніципалітетами [1, с. 39].

Перебіг застосування переважного права в європейських країнах значний: від Великобританії, де переважних прав не існує до застосування всіх трьох видів переважних прав (Франція, Німеччина,

Італія, Литва). Випадок Франції у цьому відношенні є особливим, тому що право переваги надано організаціям SAFER (Company for Property Planning and Rural Installation (France)), що надає їм потужний інструмент впливу на операції з сільськогосподарськими землями, як з точки зору вибору покупця, так і ціни. Про кожний випадок продажу сільськогосподарських земель треба повідомляти відповідну місцеву організацію SAFER, яка в усіх випадках може використати своє переважне право на користь одного покупця та вплинути на остаточну ціну угоди.

В усіх країнах-членах ЄС земля класифікується за напрямком користування. Так, земля, призначена для сільського господарства, офіційно називається сільськогосподарською землею. Така класифікація запроваджується або законом (наприклад, законом про охорону земель, як у Чеській Республіці та Словаччині), або різними установами, спрямованими на створення схем планування розвитку (наприклад, планування міського будівництва, як у Франції та Італії), або ж у статистичних цілях (як у Швеції).

Таким чином, найчастіше саме держава, зазвичай через місцеві органи влади (адміністрацію), має повноваження як на те, щоб віднести землю до категорії сільськогосподарської, так і на те, щоб перевести землю з цієї категорії до категорії несільськогосподарської.

В країнах-членах ЄС існують різні умови і можливості для власників земельних ділянок, що класифіковані як сільськогосподарські землі, щодо переведення їх ділянок до категорії несільськогосподарської землі. Як правило, землевласник, який хоче перетворити сільськогосподарську землю на несільськогосподарську, повинен направити запит до відповідного органу влади (адміністрації). Потім завдяки чинним правовим нормам і (або) звичайній практиці отримати

дозвіл від відповідної адміністрації, як відзначають країни-партнери, більш-менш легко.

У цьому відношенні можна протиставити ситуацію у Франції, Німеччині та Великобританії, де, як здається, дуже важко перевести сільськогосподарські землі до категорії несільськогосподарських земель (особливо якщо це землі високої сільськогосподарської якості) – до ситуації в Італії, Швеції, Чехії, Литві та Словаччині, де значно легше змінити статус сільськогосподарських земель [2, с. 78-79].

Таким чином, встановлення обмежень на права користування землею зменшують кількість потенційних покупців на ринках сільськогосподарських земель, звужуючи їх коло тільки до фермерів і одночасно зменшують ціну сільськогосподарської землі порівняно з землею, яка може використовуватися в несільськогосподарських цілях (особливо для промислового й цивільного будівництва). Для України, де законодавчо не врегульовані питання отримання права власності на землі сільськогосподарського призначення шляхом їх успадкування, буде корисним досвід вирішення цих питань в деяких країнах ЄС.

Список використаних джерел

1. Артюшин В.І., Кобець М.І., Пугачов М.І. Проблеми становлення та функціонування ринку земель сільськогосподарського призначення в Україні / за ред. М. Свенчіцькі. Київ : Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки ПРООН, 2017. 60 с.

2. Корецький М.Х. Державне регулювання аграрної сфери у ринковій економіці : монографія. Київ : УАДУ, 2017. 257 с.

*Лапуца Н.А., Стеценко М.О.,
здобувачі вищої освіти СВО Магістр
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: д.е.н., доцент Дорофєєв О.В.*

РОЗВИТОК ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ В СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Організаційна культура сьогодні сприймається як важливий елемент ділового життя, невід'ємна частина системи ефективного публічного управління. Вона розглядається як вирішальний фактор формування механізму прийняття рішень, своєрідна основа раціональної діяльності, що забезпечує єдність дій співробітників, контроль і стимулювання усіх працюючих.

Управління сучасною організацією неможливо ефективно здійснювати без урахування особливостей її організаційної культури. Організації публічної сфери активно впроваджують правила й стандарти поведінки, а також розробляють кодекси етики співробітників. Відповідно до цього змінилися й вимоги, що пред'являються до менеджерів персоналу, які повинні володіти необхідними знаннями з управління організаційною культурою.

Культура управління є основою всієї культури організації. Світобачення і відносини працівників управління, система цінностей, якими вони керуються, матеріально-технічне оснащення управлінських процесів, умови праці управлінців як концентрація політики її формування свідчать про загальну культуру організації [1, с. 118].

Питання культури, й особливо культури в організаціях публічної

сфери, все більше привертає увагу теоретиків і дослідників. Дійсно, ми живемо в такий час, коли тисячі людей знають, чим характеризується культурна обстановка в організації, люблять поміркувати про це. Концепція культури дозволяє говорити про відносини, цінності й дії людей, що належать до даної культури. Серед керівників швидко росте інтерес до людського фактору. Згодом, керівництво починає розглядати організаційну культуру як інструмент керування й серйозно прислухатися до планів зміни цієї культури.

Аналіз значення організаційної культури в публічному управлінні показав, що в сучасних умовах додержання вимог культури управління дає можливість досягти більш чіткої та налагодженої роботи працівників апарату управління, раціонально використовувати робочий час, фізичні та духовні сили, підвищувати професійний рівень персоналу організацій.

Організаційна культура характеризує розвиненість тієї чи іншої соціально-економічної структури, властивих їй типу і форми організації життя і діяльності людей, рівня їхніх організаційних знань (цінностей), навичок (традицій), умінь, мислення і свідомості. Культура діяльності організації залежить від культури кожного співробітника й, у першу чергу, від організаційної культури керівника. Культурний менеджер повинен уміти моделювати, бачити обрії здійснюваної ним управлінської діяльності, спонукати до роботи й стимулювати роботу інших, втілювати в життя підприємницькі ідеї, вміти в будь-яких ситуаціях приймати ґрунтовні рішення і брати за це відповідальність [2, с. 296].

Таким чином, враховуючи багатоаспектність проблеми організаційної культури, кожна організація публічної сфери повинна розробляти довгострокову стратегію її формування і розвитку

відповідно до змін у зовнішньому середовищі, а також виховувати результативних лідерів, здатних адаптуватися й вести за собою. По суті, саме вище керівництво формує й підтримує основні організаційні устої.

Список використаних джерел

1. Скібіцька Л.І., Скібіцький О.М. Менеджмент : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2007. 416 с.

2. Воронкова В.Г. Управління людськими ресурсами: філософські засади : навчальний посібник. Київ : Професіонал, 2006. 576 с.

*Овсій А. В., здобувач вищої освіти СВО Магістр,
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: к.е.н., ст. викладач Могилат М. Г.*

ШЛЯХИ ЗАХИСТУ ПРАВ УКРАЇНСЬКОГО СПОЖИВАЧА

Побудова ефективної системи державного контролю продуктів харчування має важливе економічне значення як для розвитку підприємництва, так і для захисту здоров'я споживачів і торкатиметься всіх елементів такої системи, а саме: харчового законодавства, управління контролем продуктів харчування, лабораторій, взаємодії з споживачами, підготовки кадрів та ін. Захист прав українського споживача можна зробити трьома шляхами (рис. 1).

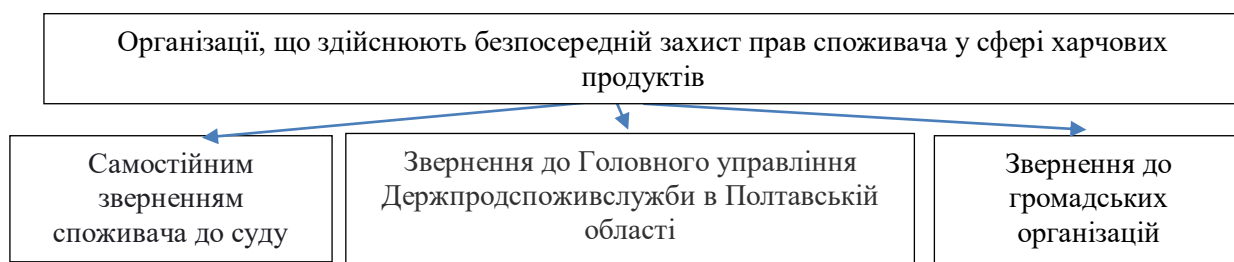

Рис. 1. Шляхи захисту прав українського споживача [1, с. 120]

На вирішення проблеми через суд йде дуже багато часу і грошей. Так, справа у суді першої інстанції може розглядатися півроку, і це ще не означає, що споживач виграє суд. Велика частина українських споживачів юридично не обізнана і їм доведеться звернутися до фахівця. Послуги юриста для представлення інтересів споживача в суді можуть обійтися йому мінімум у 5-6 тис. грн, а то і більше [1, с. 48].

Стежити за тим, щоб підприємства виконували норми закону, має Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та прав споживачів. Держпродспоживслужба здійснює державний аудит постійних процедур, котрі засновані на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках. Державний аудит здійснюється за умови письмового повідомлення оператора ринку не пізніше ніж за три робочих дні до вживання такого заходу. Тобто бізнес попереджають про такий захід. Це необхідно для того, щоби представники підприємства встигли підготувати всю необхідну документацію [3].

Впровадження НАССР – це досить тривалий процес, який стосується всіх служб і персоналу. Він не обмежується лише розробкою документації та наведенням елементарного порядку на виробництві. Важливо, щоб усі учасники харчового ланцюжка аж до кінцевого споживача були свідомі своєї відповідальності. На загал оператори й експерти харчового ринку запевняють, що більшість підприємств переробної галузі уже працюють за цією системою.

Для державного контролю за впровадженням постійно діючих процедур, заснованих на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР), наказом Мінагрополітики та продовольства від 6 лютого 2017 р. №41, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 15 березня 2017 р.

за №357/30225, затверджено форми акта, складеного за результатами державного аудиту щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства.

Відповідно до Закону України від 5 квітня 2007 року №877-V «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» планові заходи державного нагляду (контролю) здійснюються органом державного нагляду (контролю) за діяльністю суб'єктів господарювання, яка належить:

до високого ступеня ризику – не частіше від одного разу на два роки;

до середнього ступеня ризику – не частіше від одного разу на три роки;

до незначного ступеня ризику – не частіше від одного разу на п'ять років [2, с. 49].

Планові перевірки у 2018 році відбувалися відповідно до Плану здійснення комплексних заходів державного нагляду (контролю) на 2018 рік, затвердженого наказом Державної регуляторної служби України від 16 листопада 2017 року №139. План розміщено на сайті Державної регуляторної служби. Відповідно до статті 20 Закону, оператори ринку відповідають за виконання вимог законодавства про безпечність та окремі показники якості харчових продуктів у межах діяльності, яку вони здійснюють [4].

Водночас при запровадженні перевірок відповідно до плану комплексних планових заходів державного нагляду (контролю) органів державного нагляду (контролю) щодо дотримання статей 20 та 21 Закону України у разі потреби необхідно застосовувати вимоги пункту 4 частини першої статті 64 Закону (невиконання операторами ринку обов'язку щодо впровадження системи НАССР).

З набуттям чинності Закону «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин» бізнес має бути готовий до приходу представника органу контролю без анонсу. Це лише не стосується аудиту системи НАССР – аудит постійно діючих процедур.

Список використаних джерел

1. Технохімічний контроль підприємств промисловості / В. О. Ромоданова, Т. А. Скорченко, Т. П. Костенко, В. Є. Зубков. Полтава : Елтон-2, 2012. 325 с.

2. Шевченко А. Поширення на території України продукції із вмістом генетично модифікованих організмів. *Стандартизація сертифікація якість*. 2019. № 5. С. 48-51.

3. Зауваження ліги виробників харчових продуктів до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо безпечності харчових продуктів», проект якого розміщений на сайті Держветфітослужби України. URL: <https://www.google.com.ua> (дата звернення: 27.07.2020).

4. До уваги операторів ринку харчових продуктів. URL: <http://www.ifdcsm.com.ua> (дата звернення: 02.08.2020).

*Лобода І. С., здобувач вищої освіти СВО Магістр,
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: к.п.н., доцент Шупта І. М.*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОФІЛАКТИКИ СИНДРОМУ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ СЕРЕД ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Важливим елементом ефективності державної служби є попередження професійної деформації державних службовців, що відбувається під впливом сучасних соціально-економічних, психологічних, ергономічних умов їх праці, тощо. Професійна деформація державних службовців проявляється в негативних змінах стереотипів поведінки, професійних звичок, стилю спілкування, навичок; зниженні ефективності виконавської дисципліни; нездатності самостійно приймати рішення, незацікавленості у підвищенні власної кваліфікації; формальному ставленні до виконання службових обов'язків, що ускладнює успішну реалізацію професійної діяльності.

Досить поширеною формою професійної деструкції виступає професійне вигорання. Синдром «професійного вигорання» (ПВ) часто називають «Хворобою цивілізації» Даний синдром входить до 11-го видання Міжнародної класифікації хвороб (МКХ) як явище, що виникло внаслідок хронічного стресу на роботі. Це не медичний стан чи діагноз, і це явище вже описували в МКХ-10.

Про виникнення поняття «професійне вигорання» до сих пір точаться суперечки між Сполученими Штатами Америки та Японією. Лікарі Японії вважають, що саме в Японії вперше були помічені прояви

даного синдрому, внаслідок чого ними були визначені симптоми та основні прояви недуги. Натомість в США ж стверджують, що їх дослідники почали вивчення даного синдрому значно раніше японських колег. Так, у Каліфорнії, в середині двадцятого століття, вперше стали проявлятися ознаки стороннього захворювання. У той час цю недугу визначили, як «синдром хронічної втоми». За результатами багатьох досліджень число людей, які страждають від цього, стає все більше і більше.

На даний момент в світі порядку 35 млн осіб страждають через це професійне захворювання. На питання: «Чи страждаєте ви від вигорання на роботі?», 57,16% людей відповіли ствердно. Компанією з найбільшою кількістю «вигорілих» співробітників стала Credit Karma – 70,73% позитивних відповідей. За нею йдуть Twitch (68,75%), Nvidia (65,38%), Expedia (65,00%) і Oath (63,03%). На останньому місці списку виявилася Netflix – 38,89% позитивних відповідей. Серед інших компаній списку: PayPal – 41,82%, Twitter – 43,90%, Facebook – 48,97% і Uber – 49,52% [2]. На думку українців, в ТОП-5 професій, представники яких в більшій мірі перебувають у зоні ризику пережити стан емоційного вигорання, у порівнянні з іншими, – це вчителі, медики, банкіри, соціальні працівники та продавці. Дані опитування показують, що саме представники соціономічних професій (тип роботи «людина – людина») схильні до РЕВ (синдрому емоційного вигорання) більше, ніж інші [1].

Зупинимося на методах допомоги співробітникам, у яких виявлене емоційне вигорання, та які добре зарекомендували себе закордоном.

Режимні заходи. Управління стресом вимагає зміни способу життя. Аксиомою є те, що для здоров'я необхідно правильно харчуватися. Головне: прийом їжі повинен бути регулярним.

Харчування повинно бути збалансованим. Необхідно публічним службовцям, які перебувають в стресовому стані, рекомендувати, включити до свого раціону продукти, багаті амінокислотою триптофаном, яка сприяє синтезу серотоніну. Слід обмежити кількість «швидких» вуглеводів.

Психотерапія. Провідну роль при вирішенні проблем, пов'язаних зі стресом і вигоранням, відіграє психотерапія. Співробітникам, у яких діагностовано синдром емоційного вигорання, необхідно змінити ситуацію, котра викликає стрес. Ключовим моментом управління стресом є його усвідомлення. Добре зарекомендувала себе в корекції емоційного вигорання зарубіжна раціональна психотерапія.

Необхідно навчити публічного службовця регулювати свій емоційний стан. З цією метою доцільно навчитися методам психічної саморегуляції. Одним з найбільш поширених методів є метод прогресивної м'язової релаксації, запропонованої в 1922 р чиказьким лікарем Е. Джейкобсоном.

Для персоналу органів публічної сфери з діагностованим синдромом емоційного вигорання можна застосувати методики когнітивно-поведінкової психотерапії в групі.

Отже, на сьогодні у профілактиці та боротьбі з даним синдромом практично весь зарубіжний інструментарій є придатним для використання.

Список використаних джерел

1. Эмоциональное выгорание: какие профессии под прицелом: за данными Международного кадрового портала grc.ua. URL: <https://grc.ua/article/20456>. (дата обращения 10.06.2020 г.).

2. Черемухина И. Как справиться с профессиональным выгоранием в IT: советы и тест: Лаборатория технического IT – образования. URL: <https://iampm.club/blog/kak-spravitsya-s->

professionalnym-vygoraniem-v-it-sovety-i-test/. (дата обращения 15.09.20).

*Штома Д. М., здобувач вищої освіти СВО Магістр,
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: д.е.н., професор Н. А. Герасимчук*

ТРЕНІНГ ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Іншим потужним засобом підвищення кваліфікації з розвитку емоційного інтелекту є тренінг. Критичною ознакою тренінгів у системі підготовки і перепідготовки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування є те, що зазвичай, викладач має справу з дорослою аудиторією зі сформованим досвідом навчання та сприйняття професійної діяльності, який часто суперечить прагненню тренера до активної співпраці.

Для подолання таких негативних явищ необхідно враховувати деякі закономірності та принципи андрагогіки [1, с. 65]. Посадова особа в тренінговому процесі за допомогою зворотного зв'язку може виявити дефіцит умінь та навичок, нестачу теоретичних знань, а також неадекватність установок і стереотипів.

Рекомендуємо до впровадження подібний тренінг, метою якого є розвиток емоційної компетентності, досягнення осмисленої гнучкості в управлінні власними емоційними реакціями та інших, що дозволяє усвідомлено рухатися в світі емоційного вибору.

Тренінг спрямований на розвиток внутрішньоособистісних емоційних компетенцій.

Цілі, орієнтовні очікувані результати, методи роботи, ключові позиції

учасників представлено за допомогою даних табл. 1.

Подібний тренінг дозволяє за короткий час сформувати знання та вміння, які не можливо сформувати при застосуванні узвичаєних форм.

Таблиця 1

Цілі, орієнтовні очікувані результати, методи роботи, ключові позиції учасників тренінгу «Стресостійкість публічних службовців», 2020 р.

ЦІЛІ	
<ul style="list-style-type: none"> – сформувати в учасників розуміння важливості розвитку емоційного інтелекту для продуктивної взаємодії з дорослою аудиторією; – максимально сприяти формуванню вмінь учасників розпізнавати власні емоції, емоції інших дорослих людей і управляти ними; – сприяти оволодінню учасниками практичними інструментами діагностики і розвитку емоційного інтелекту; – сприяти підвищенню стійкості до життєвих стресових ситуацій різного рівня, а також оволодінню емоційною компетентністю у роботі з дорослою аудиторією. 	
ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ	МЕТОДИ РОБОТИ
<ul style="list-style-type: none"> – Оцінка учасниками власного рівня емоційного інтелекту, визначення зони найближчого розвитку; – визначення власного емоційного стану за допомогою шкали емоційних станів; – вміння визначення емоцій інших людей; – оволодіння базовими методами й інструментами розвитку емоційної компетентності. 	Міні-лекції (робота з теоретичною інформацією), тестування, діагностування, тренінгові вправи, робота в міні-групах.

Джерело: [розроблено автором]

Отже, система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад повинна орієнтуватися на підвищення ефективності діяльності органів місцевого самоврядування на зростаючий обсяг повноважень цих органів, надання якісних адміністративних та соціальних послуг мешканцям громад, упровадження у практику діяльності органів місцевого самоврядування новітніх методів та технологій управління, залучення до розробки важливих управлінських рішень провідних фахівців, експертів, науковців.

Основний зміст етапів тренінгу та їх зміст наведено в табл. 2

Під час тренінгу створюється можливість негайного співвідношення

отриманої інформації і діяльності, емоційного переживання нових моделей поведінки і пов'язаних з ними результатів, що забезпечується дією зворотного зв'язку.

Таблиця 2

Зміст етапів тренінгу, рекомендованого для публічних службовців та їх змістове наповнення, 2020 р.

Етап	Характеристика етапу, вправи, техніки
1. Вступ. Повідомлення теми й коротке обґрунтування	Міні-діалог «Айсберг»
2. Створення робочої атмосфери. Знайомство	– Квадрат сприйняття» (за Д. Карузо): Крок 1. Крок 2. (Тестування : «Як ви себе зараз відчуваєте?» Збір очікувань та їх презентація. Вправа «Дерево очікувань» Інформування про цілі, завдання, регламент. Домовленості про правила роботи у тренінгу. Вправа «Свідомі вдих-видих». Найпростіша вправа, яка допомагає нас в будь-якій ситуації. Вправа «Свідомий рух». Підняти – спокійно сісти».
3. Емоційна компетентність. Частина 1	– Емоційний інтелект і особиста реалізація андрагога. Методика діагностування «Емоційний інтелект (EQ)» (за Н.Холлом) – Емоційна обізнаність. Розвиток самосприйняття і самосвідомості. Методика діагностування («Шкала диференціальних емоцій К. Ізарда») – Інструменти для роботи з власними емоціями. Навички самоконтролю (Вправа «Яка/який я?» Вправа «Рефреймінг»).
4. Емоційна компетентність. Частина 2	– Емоції у спілкуванні. Розвиток емпатії та управління стосунками. – Емоційний інтелект і мотивація.
5. Завершення тренінгу	– Підбиття підсумків. Систематизація отриманих знань і навичок учасників тренінгу. – Складання учасниками індивідуальних робочих планів на тиждень, місяць для закріплення матеріалу та вбудовування отриманих навичок у подальшу роботу. – План-проспект тренінгу «Емоційна компетентність»

Джерело: [розроблено автором]

Список використаних джерел

1. Тренінг у системі професійної підготовки державноуправлінських кадрів : зб. тренінгів. [Ред. кол. : Ю. П. Сурмін, Р. А. Науменко, Л. М. Гогіна]. К. : НАДУ, 2013. 100 с.

Таким чином, органи місцевого самоврядування, найбільше зацікавлені в освітньому рівні своїх посадовців та депутатів, підвищенні їх кваліфікації. Серед різноманіття сучасних технологій реалізації програми розвитку

емоційного інтелекту як інструменту підвищення ефективності діяльності посадових осіб місцевого самоврядування, особливе місце займають інноваційні.

*Мухан Н. М.,
здобувач вищої освіти СВО Магістр,
освітньо-професійна програма Зв'язки з громадськістю,
спеціальність Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: к. держ. упр., доцент Кононенко М. М.*

ДЕРЖАВНА СУДОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ: ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА ЗАВДАННЯ В ПЕРІОД РЕФОРМ

Розвиваючи судову владу в Україні на засадах сучасного публічного управління неодноразово здійснювалася спроба сформувати інститут судової адміністрації як єдиний організаційний центр забезпечення діяльності апарату судів. Окрема глава нормам щодо Державної судової адміністрації України (надалі – ДСА України) була присвячена в Законі України «Про судоустрій України» 2002 року (ст.125-128) [1]. У розвиток даного законодавчого акту того ж року з'являється Указ Президента України, в якому ДСА України визначена як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом [2]. Цим же Указом ДСА України було внесено до Схеми організації центральних органів виконавчої влади України, згідно якої вона була віднесена до третьої групи центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом, разом з Державною митною службою, Державною податковою адміністрацією, Державним комітетом статистики тощо. Згідно діючих норм голова ДСА України не входив до

складу Уряду України, що позначилось на встановленому порядку призначення та звільнення його з посади за рішенням Кабінету Міністрів. Відразу вкажемо, що дана норма не відповідала реалізації на практиці принципу конституційного розподілу гілок влади та їх незалежності одна від одної. Фактично, згідно норм чинного законодавства, які діяли у продовж майже десяти років, виконавча влада впливала на призначення керівництва судової адміністрації. Остання сприймалася законотворцями як структурна одиниця виконавчої влади, а оскільки через неї проводилась організація роботи апарату судів та їх фінансування, то фактично закріплювався принцип впливу на судову владу з боку виконавчої.

В межах судової реформи в Україні та суттєвого оновлення влади поза увагою не залишився і правовий статус ДСА України, який був принципово оновлений у 2016 році Законом України «Про судоустрій і статус суддів» [3]. Законодавчі норми ст.151 – 154 щодо ДСА України віднесені до розділу XI «Організаційне забезпечення діяльності судів». Відразу зауважимо, що, враховуючи те важливе значення, яке покладається на судову адміністрацію в організації роботи органів судової влади, питанням її діяльності в законі відведено не достатнє за обсягом місце: чотири статті зі ста шістдесяти п'яти. Тим не менше нормами вказаних статей зафіксовано, що «Державна судова адміністрація України є державним органом у системі правосуддя, який здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, установлених законом», підзвітна Вищій раді правосуддя та має територіальні управління. Рішення про утворення останніх та визначення їх кількості приймається Державною судовою адміністрацією України за погодженням з Вищою радою правосуддя (ст. 151).

Закон чітко вказує, що правовий статус посадових осіб ДСА України, її територіальних управлінь визначається Законом України «Про державну службу».

У розвиток нормативно-правового статусу ДСА України у 2019 році з'являється Положення про Державну судову адміністрацію України, затверджене Рішенням Вищої ради правосуддя [4].

Не в останню чергу суттєвим змінам в чинному законодавстві щодо статусу ДСА України сприяла взаємодія в рамках Програми «Нове правосуддя», яке реалізується Проектом USAID (США). Програма USAID «Нове правосуддя» співпрацює з ДСА щодо підвищення ефективності адміністрування судів, розробки та оновлення навчальних програм для освіти й підвищення кваліфікації працівників апаратів судів з питань суддівської етики, менеджменту, фінансової ефективності та підзвітності судів. Програма також надає експертну підтримку ДСА України щодо її інституційного розвитку та вдосконалення організаційного забезпечення діяльності судів відповідно до кращих міжнародних практик [5]. Покращення судового адміністрування є одним з пріоритетів судової реформи та одним з ключових елементів зміцнення верховенства права в Україні. Як визначено в «Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки», судове адміністрування потребує змін й реформування у питаннях планування бюджету, управління фінансами, управління кадрами й робочими процесами, діловодства, автоматизації судів та виконання судових рішень.

Список використаних джерел

1. Про судоустрій України : Закон України від 07.02.2002 р. № 3018-III; втрата чинності 03.08.2010. *Верховна Рада України.*

Законодавство України: інформаційно-пошукова система. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3018-14#Text> (дата звернення: 15.09.2020 р.).

2. Про Державну судову адміністрацію України : Указ Президента України від 29.08.2002 р. № 780; втрата чинності 27.06.2009. *Верховна Рада України. Законодавство України: інформаційно-пошукова система.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/780/2002#Text> (дата звернення: 15.09.2020 р.)

3. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII; діє в редакції 10.12.2020. *Верховна Рада України. Законодавство України: інформаційно-пошукова система.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 18.09.2020 р.)

4. Положення про Державну судову адміністрацію України : Рішення Вищої ради правосуддя від 17.01.2019 р. № 141/0/15-19; діє в редакції 23.04.2019. *Верховна Рада України. Законодавство України: інформаційно-пошукова система.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr141910-19#n12> (дата звернення: 18.09.2020 р.)

5. Державна судова адміністрація України. *Програма «Нове правосуддя».* USAID : офіційний сайт. URL: <https://newjustice.org.ua/uk/partners/derzhavna-sudova-administratsiya-ukrayi-2/> (дата звернення: 18.09.2020 р.)

Бодрий А. Ф.,

*здобувач вищої освіти СВО Магістр,
освітньо-професійна програма Зв'язки з громадськістю,
спеціальність Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: к. е. н., доцент кафедри Попова Ю. М.*

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ ДІТЕЙ

Закон України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» [1] з 2008 року визначає основні засади державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, повноваження органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, правові, фінансові та організаційні засади утворення і діяльності дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, а також встановлює права, обов'язки та відповідальність усіх учасників цього процесу. Вже весною наступного року з'являється Типове положенні про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України, в якій конкретизуються основні положення закону [2].

Як наголошує А. Калініченко, «з метою аналізу якості надання послуг вперше за історію незалежної України в 2010 році було запроваджено розподіл дитячих закладів на ті, що надають послуги з оздоровлення і окремо, що надають лише відпочинкові послуги. Проведений аналіз показує, що за останні роки вдалося здійснити заходи, виконання яких покликано сприяти покращенню організації оздоровлення та відпочинку дітей» [3, с.35].

Вагомим кроком на шляху практичного втілення норм чинного законодавства щодо оздоровлення та відпочинку дітей вважаємо

Концепцію Державної цільової соціальної програми оздоровлення та відпочинку дітей на період до 2015 р. Цей документ було затверджено постановою Кабінету Міністрів України у 2010 р., його норми спрямовано на вирішення ряду нагальних проблем у цій сфері, але в першу чергу на забезпечення державних гарантій щодо доступності та якості послуг в сфері оздоровлення та відпочинку дітей.

Основними завданнями прийнятої цільової програми визначалося ряд напрямів, серед яких:

- забезпечення доступності та якості послуг оздоровлення й відпочинку;
- збільшення кількості оздоровлених дітей і передусім – незахищених категорій;
- удосконалення мережі закладів оздоровлення та відпочинку дітей;
- реконструкція та відновлення роботи закладів, що тривалий час не працювали;
- ремонт закладів оздоровлення та відпочинку дітей;
- будівництво й відкриття нових закладів;
- запровадження новітніх телекомунікаційних технологій;
- стимулювання власників – утримувачів дитячих оздоровчих закладів різних форм власності.

Потрібно зазначити, що відповідна програма, як і ряд інших цільових програм соціального спрямування, так і не були реалізовані, проіснувавши фактично протягом декількох років.

Безпосередньо питань оздоровлення та відпочинку дітей стосувалась і Програма «Діти – майбутнє України», спрямована на популяризацію масового спорту серед дітей. Реалізація заходів програми передбачала активне спортивне дозвілля у літній період в

дитячих закладах відпочинку, безперервне тренування юних спортсменів тощо. Але, як і попередні соціальні проекти, цей залишився не реалізованим.

Справедливо буде зазначити, що за період дії даних програм відбулися позитивні зміни в організації функціонування дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, склалася об'єктивна можливість для відновлення роботи окремих закладів, оновлення їх матеріальної бази тощо. Означені нормативно-правові акти не вирішили проблеми даної сфери, але суттєво підштовхнули її розвиток у сучасному напрямі.

Шляхи формування законодавчої бази оздоровлення та відпочинку дітей в Україні можна вважати тотожними до відповідної практики ряду інших країн пострадянського простору. В якості прикладу наведемо нормотворчу практику Республіки Казахстан. Одним з перших нормативно-правових актів, що був покликаний вирішити питання безпечного відпочинку та якісного оздоровлення підростаючого покоління, називають Розпорядження прем'єр-міністра Республіки Казахстан «Про організацію відпочинку, оздоровлення та зайнятості дітей і підлітків у період літніх канікул на 2006–2010 роки». Аналогічний документ згодом було прийнято і на новий термін – Розпорядження «Про організацію відпочинку, оздоровлення та зайнятості дітей і підлітків у період літніх канікул на 2016–2019 роки». Науковці зазначають, що становленню високого рівня оздоровлення та відпочинку дітей в Республіки Казахстан сприяли також розробка та прийняття Стратегічного плану розвитку Республіки Казахстан до 2020 року, Державної програми розвитку освіти на 2011–2020 роки, Закону Республіки Казахстан «Про освіту» та інших [4, с. 210].

Список використаних джерел

1. Про оздоровлення та відпочинок дітей : Закон України від

04.09.2008 р. № 375-VI; діє в редакції 01.01.2020. *Верховна Рада України. Законодавство України: інформаційно-пошукова система.* URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-17#Text> (дата звернення: 21.09.2020 р.).

2. Типове положенні про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.04.2009 р. № 422. *Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади.* URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/newsnpd?npdList_stind=21 (дата звернення: 21.09.2020 р.).

3. Калініченко А. Особливості нормативно-правового забезпечення системи оздоровлення та відпочинку дітей в Україні. *Теоретичні та прикладні питання державотворення. 2014. Вип. 15. С. 30-43.* URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tppd_2014_15_5 (дата звернення: 21.09.2020 р.).

4. Матвійчук М. І. Організація оздоровлення та відпочинку дітей: міжнародна практика. *Наукові записки НДУ ім. М.Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки. 2018. № 3. С. 207-211.*

*Коврижко Ю. А., здобувач вищої освіти СВО Магістр,
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: д.е.н, доцент, професор кафедри Сьомич М. І.*

УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ВІДНОСИН

Однією з важливих рис організаційного процесу є конфліктна взаємодія, від якої значною мірою залежать особливості функціонування та розвитку будь-якого колективу. Відомо, що конфлікт є складною багаторівневою системою взаємодій, яка базується на певних суперечностях

індивідів чи груп, що здійснюють різні рольові функції. Це повною мірою стосується і колективу публічної служби, якому властива сукупність конфліктних взаємодій різноманітного спрямування (горизонтальні, вертикальні, комбіновані).

Історія відносин держави і громади в Європі завжди призводила до конфлікту, у якому держава намагалася послабити громаду, побоюючись її політичних амбіцій, а громади прагнули закріпити власні автономії. Враховуючи той факт, що громада все ж таки не може стати державою в державі, найбільш розумним рішенням в цій ситуації є розмежування або виокремлення власних справ громади, щоб вони не співпадали з державними.

Основними видами організаційних (адміністративних) конфліктів є: міжособистісні (вертикальні чи горизонтальні); міжгрупові (між структурними підрозділами, групами співробітників в одному підрозділі, керівництвом організації та персоналом, адміністрацією та профспілкою) та складні конфлікти за критерієм «особистість» – «група» (між керівником і колективом). До вже традиційних конфліктогенних напрямів в організації додаються і конфлікти за параметрами індивідуалізм або колективізм, дистанціювання від влади та наближення до влади, тяжіння до невизначеності. Не випадково, Л. Крісберг визначає конфлікти «як складне явище, що включає безліч спірних питань і сторін, і кожна сторона водночас залучена також у безліч конфліктів» [2, с. 27 – 28].

До управлінської сфери, на думку Ю. Лукіна, відноситься аналіз, попередження та конструктивне розв'язання конфліктних ситуацій [3, с. 8]. Перспективним напрямом конфліктологічних досліджень слід визначити і застосування підходів мультикультуралізму, що дозволяє значно розширити уяву як про зміст організаційної культури, так і про тональність розвитку організаційних конфліктів.

Інституції публічної служби видаються оптимальним середовищем для застосування різноманітних координуючих та регулюючих механізмів. Так,

для регулювання середовища засобом застосування певних механізмів необхідно враховувати деякі обов'язкові передумови.

Зокрема, це складність явища та його системність, наявність й узгодженість організації його компонентів, спроможність системи до динамічної та цілеспрямованої діяльності.

Від загальної культури конфлікту залежить цивілізоване протікання та розв'язання організаційних конфліктів. Адже інколи конфлікти породжуються не об'єктивними причинами, а теоретичною чи мотиваційною установкою на конфлікт.

Управління організаційними конфліктами відзначається гармонійною сукупністю методів та підходів, а також особливостями їх реалізації. За нашою оцінкою, слід приділити належну увагу соціокультурному, ціннісно-орієнтаційному, правовому, організаційному та інноваційному механізмам. Коротко зупинимося на деяких з них.

Соціокультурний механізм, проектуючись на системні характеристики об'єкта, має сприяти налагоджуванню гідної взаємодії учасників організаційних відносин та «навколишнього середовища». За допомогою даного механізму не допускається автоматичного перенесення проблем «вулиці» на внутрішньоорганізаційне середовище.

Ціннісно-орієнтаційний механізм позначається складною сукупністю стійких переконань та позитивних орієнтацій соціуму, окремих угруповань чи конкретних індивідів. Основними засобами формування та розповсюдження культури в організації є звичаї, символи, історія [1, с. 47].

Інноваційний механізм позначається створенням та забезпеченням належних умов для розвитку та вдосконалення організації, відмови від неефективних методів управління організаційним процесом. На основі зазначеного механізму видається можливим впроваджувати в діяльність організації результати науково-дослідницької роботи, а також активізувати пошуки ефективної організаційної моделі. Варто зазначити, що кінцевою метою розв'язання конфлікту є не відверта перемога однієї з сторін («гра з

нульовою сумою»), а знаходження певного компромісного рішення, яке має принаймні частково задовольняти інтереси всіх учасників конфліктної взаємодії («гра з ненульовою сумою»).

Отже, управління конфліктною взаємодією має здійснюватися за допомогою соціокультурного, ціннісно-орієнтаційного, правового, організаційного чи інноваційного механізмів. На цій зазначеній основі з'ясовується сукупність управлінських дій щодо впливу на процес протікання та розв'язання конфлікту.

Список використаної літератури

1. Древаль Ю. Д. Конфліктний потенціал організаційної культури. *Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології* : зб. наук. праць. Херсон, 2012. Вип. 2 (7). С. 44–48.

2. Крисберг Л. Мир-созидание, мир-сохранение и разрешение конфликтов. *Социс.* 2017. № 11. С. 27 – 28.

3. Лукин Ю. Ф. Конфликтология : управление конфликтами : Management of the conflicts : учеб. для вузов. М. : Академический Проект ; Гаудеамус, 2016. 799 с.

*Павловський С.С., Коліщак В.В.,
здобувачі вищої освіти СВО Магістр,
спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: к.е.н., доцент Дядик Т.В.*

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В НІМЕЧЧИНІ

Обговорюючи охорону здоров'я у Німеччині, слід зазначити, що там вперше було запроваджено обов'язкове соціальне медичне

страхування, яке, на думку європейських дослідників, відповідає найвищим міжнародним стандартам якості. Одним з головних принципів державного устрою, зокрема системи охорони здоров'я в сучасній Німеччині, є розподіл повноважень між землями, федеральним урядом та юридично створеними організаціями громадянського суспільства. У сфері охорони здоров'я органи влади делегують повноваження самоврядним організаціям платників та постачальникам послуг – структурам, які безпосередньо зацікавлені та мають відповідний досвід у цій галузі. Перш за все, це лікарняні каси, їхні об'єднання, асоціації лікарів медичного страхування, які є квазідержавними організаціями та мають керівні органи, що управляють фінансуванням, надають послуги в обсязі, гарантованому Законом про загальнообов'язкове медичне страхування.

На федеральному рівні системою охорони здоров'я керує Федеральне Міністерство охорони здоров'я та соціального забезпечення, яке відповідає за загальну політику у сфері державного медичного страхування (перш за все, питання рівності, повноти, порядку надання та фінансування соціальних послуг). Правове регулювання всієї системи соціального забезпечення в Німеччині в основному базується на Соціальному кодексі, п'ята книга якого безпосередньо присвячена державному медичному страхуванню.

Відповідальність за планування медичної допомоги, відповідно до федерального законодавства, закріплена за землями (всього 16 федеральних земель). Кожна земля повинна забезпечувати стабільне фінансування лікарень, гарантувати забезпечення потреб населення в медичній допомозі. Тому землі розробляють своє законодавство у сфері охорони здоров'я з урахуванням специфіки регіону, його соціального, економічного розвитку тощо, це веде до значної різниці в характері,

межах і методах планування медичних програм у різних регіонах [1, с. 42].

Фінансування сфери охорони здоров'я здійснюється в основному (на 57 %) за рахунок коштів обов'язкового державного медичного страхування – Gesetzliche Krankenversicherung (цим видом страхування охоплено близько 90 % населення, інша частина громадян має приватну страховку, або підпадає під інші спеціальні державні програми, наприклад, поліцейські, військовослужбовці, одержувачі соціальних виплат тощо). Близько 10,5 % надходжень поступають від інших складників державної страхової системи (страхування на випадок виробничого травматизму, кошти пенсійного страхування, страхування на випадок необхідності довготривалого медичного догляду); решта коштів надходить від приватних страховиків – Private Krankenversicherung (8,4 %) та від безпосередніх особистих платежів населення (12,2 %). Тож, головним джерелом фінансування охорони здоров'я в Німеччині є самоврядні регіональні та федеральні лікарняні каси (gesetzliche Krankenkassen), що збирають внески й забезпечують фінансування медичних послуг на рівні соціальних гарантій держави. Всі лікарняні каси є некомерційними організаціями, що зобов'язані збирати членські внески і мають право встановлювати ставку внеску, необхідну для покриття витрат.

Позитивною особливістю системи німецького обов'язкового медичного страхування є те, що внески працівників представляють страхування як для них самих, так і для неактивних членів сім'ї без додаткової плати. Внески сплачуються із заробітної плати, пенсій та допомоги по безробіттю, одночасно визначаючи максимальний рівень доходу, з якого відраховуються внески [2, с. 28].

До переваг німецької системи охорони здоров'я, природно,

належать висока якість медичної допомоги, медичне обладнання лікувально-профілактичних закладів, кваліфікація медичних працівників і, перш за все, доступність медичної допомоги для всіх. Система медичного страхування надає широкий спектр безоплатних послуг населенню, включаючи амбулаторне та стаціонарне лікування, ліки, що відпускаються за рецептом, медичне обладнання, вартість проїзду до медичного закладу тощо [3].

Достатній інтерес представляє система оплати праці лікаря, яка дозволяє виключити можливість зловживання з боку медичного персоналу у зв'язку з призначенням непотрібних медичних процедур, обстежень тощо. Страхіві компанії оплачують медичну допомогу, яку надають лікарі, на основі бальної системи, що оцінює рівень обслуговування. Бали встановлюються в плані оплати послуги, який визначає кількість балів за кожен надану послугу. Сума відшкодування витрат лікарям на основі набраних ними балів обчислюється як співвідношення загальної кількості балів, набраних усіма лікарями, та регіонального бюджету охорони здоров'я [4].

Таким чином, вивчення досвіду організаційного забезпечення охорони здоров'я в Німеччині та інших країнах з високим рівнем якості життя населення, а також його адаптація до українських закладів медичної сфери дозволить підвищити якість надання медичних послуг у нашій країні.

Список використаних джерел

1. Основы политики. Планирование оказания медицинской помощи. Обзор международного опыта / S. Ettelt, E. Nolte, S. Thomson, N. Mays and International Healthcare Comparisons Network. Москва : Реал Тайм, 2009. 64 с.

2. Сасковец А.А. Государственное медицинское страхование в Германии: становление, проблемы, стратегические решения. Москва : МАКС Пресс, 2005. 28 с.

3. Денисова А.В., Гомон Д.О. Зарубіжний досвід організації забезпечення охорони здоров'я. URL: http://www.lj.kherson.ua/2016/pravo04/part_1/30.pdf (дата звернення 28.11.2020).

4. Зеленевиц В.О. Зарубіжний досвід фінансування охорони здоров'я. URL: <http://intkonf.org/zelenevich-vo-ktn-kuzmin-ai-zarubizhniy-dosvid-finansuvannyaohoroni-zdorovyua/> (дата звернення 29.11.2020).

*Хлисту́н П.С., ЗВО СВО Магістр,
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: к.е.н., доцент Миколенко І.Г.*

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА: ЗАВДАННЯ, ПРИЧИНИ, ФАКТОРИ

Необхідність регулювання аграрного сектору може виникнути в зв'язку з тим, що сільськогосподарське виробництво в період науково-технічної революції стає дуже капіталомістким, індустріальним за своїм характером. На початку ХХІ ст. сільське господарство в високорозвинених країнах – це дуже капіталомістке виробництво, причому потрібно також врахувати і високу вартість земельних ресурсів [1]. Однак за своїм характером сільськогосподарське виробництво залишається залежним від природних чинників, з нестабільним рівнем врожайності. Чистий прибуток в сільському

господарстві порівняно з промисловістю відносно невеликий. Існує досить вагоме протиріччя між відносно низькою рентабельністю сільського господарства, помірною порівняно з промисловістю продуктивністю праці, і потребою в постійних капіталовкладеннях і надходженні оборотного капіталу. Частково проблема припливу фінансових ресурсів може бути розв'язана за рахунок іпотечних кредитів, а також з допомогою державної підтримки. Враховуюче те, що сільське господарство є точкою відліку доданої вартості, створеної по всьому ланцюгу: сільськогосподарське виробництво, закупівлі, доробка, переробка, транспортування. Тому, на нашу думку, є справедливим перерозподіл новоствореної вартості на користь її першоджерела – сільського господарства, яке внаслідок своєї високої капіталомісткості і біологічного характеру виробництва опинилося в найменш сприятливих з економічної точки зору умовах.

Територіальна протяжність сільського господарства вимагає розвиненої та дорогої фізичної та інтелектуальної інфраструктур. Проте низька рентабельність виробництва перешкоджає сільському господарству власними силами створювати і підтримувати таку інфраструктуру. Як бачимо, виникає необхідність цілеспрямованої державної політики.

Державне регулювання сільського господарства підтримується через дві системи: за рахунок державного бюджету, тобто платників податків; через коригування цін на продовольство, тобто за рахунок споживачів [2].

Не зважаючи на утримання економіки держави на 20 % саме виробниками аграрної продукції, станом на кінець 2020 року борги щодо державної підтримки АПК склали 2,2 млрд грн. Для того, щоб ця сума була перенесена до 2021 року її необхідно додати до вже

погодженої в бюджеті на наступний рік суми. З урахуванням форс-мажорів, які перешкоджають розвитку агропромислового комплексу: неврожаїв, посух, форвардних криз тощо, на думку народного депутата України Івана Чайківського, оптимальна сума підтримки у 2021 році повинна скласти близько 11 млрд грн [3].

Автори [4-8] вбачають у аграрному протекціонізмі один з основних напрямків державної підтримки сільського господарства. Світові ціни на сільськогосподарську продукцію визначаються кращими умовами виробництва країн-експортерів, природними умовами (грунт і клімат), економічними механізмами, матеріально-технічною базою, розвиненою інфраструктурою. Країни без кращих умов виробництва не здатні прямо конкурувати з такими державами-експортерами.

Тому більшість країн реалізує протекціоністську політику щодо захисту вітчизняного виробника через систему мит, компенсаційних платежів, субсидій тощо [9]. Регулювання аграрного сектору економіки є найважливішою складовою аграрної політики країн.

Завдання державного регулювання розвитку аграрного виробництва полягають у:

забезпеченні доступності продуктів харчування для всіх верств населення, не допускаючи при цьому падіння закупівельних цін нижче порога ефективності сільськогосподарського виробництва;

перешкоджанні падінню закупівельних цін в міжсезонний період, сприянні згладжуванню споживання за періодами року завдяки розвитку сфери переробки, зберігання, торгівлі;

підтриманні рівня доходів сільського населення на рівні не нижче міського населення;

підтримці ринкової рівноваги, регулюванні обсягів виробництва і використання продукції, стимулюванні виробництва дефіцитних видів

продукції, стримуванні виробництва продуктів, за якими є перевиробництво.

Машурян А.Г. виділяє групу причин присутності державного впливу в аграрній сфері, і пояснює їх необхідність забезпечення соціально-економічних умов для розвитку аграрної сфери (облаштування селищ), що торкається субсидування соціальної інфраструктури в сільській місцевості. Погіршення стану соціально-економічного розвитку він пов'язує зі спадом виробництва сільськогосподарської продукції, зниженням його ефективності, відсутністю системності та недостатності державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників, поглибленням диспаритету цін на продукцію сільського господарства та вхідні ресурси, низьким рівнем доходів сільського населення і, відповідно, низькою купівельною спроможністю населення країни [10].

Об'єктивні труднощі адаптації сільськогосподарського виробництва до механізмів функціонування вільного ринку висувують перед політиками питання про особливий статус аграрної галузі в рамках існуючих економічних режимів [11, 12].

Прихильники ліберальної моделі розвитку аграрного сектору ігнорують економічні параметри, соціальні та екологічні наслідки, які б мали відповідний вплив для країн, що традиційно захищають аграрного товаровиробника від стихії ринку та створили для цього гнучку і мобільну систему соціально-економічних і політико-правових інститутів. Тобто, не враховується те, що протекціоністська модель виконує найважливішу регулюючу функцію не тільки в продовольчому, а й в соціальному та екологічному відношеннях [13].

Сьогодні в світовій економічній системі не існує іншої галузі економіки, яка б субсидувалася в такій значній мірі з бюджетів усіх

видів, як аграрний сектор. Якщо відкинути суто політичні причини і бажання задовольнити вимоги значного сільського виборчого корпусу, особлива увага обумовлена, в першу чергу, специфікою галузі сільського господарства, яке без державних дотацій і державного регулювання не в змозі функціонувати в сучасних умовах [14, 15].

Разом з тим найважливішою метою ефективної аграрної політики є уникнення хаосу на продовольчому ринку і стримування внутрішньої інфляції.

Серед факторів, що обумовлюють необхідність державного регулювання економіки варто відмітити:

до моменту створення відповідні ефективні ринкові відносини, повинні бути збережені в певній мірі державні системи закупівельних органів. З урахуванням масштабів держави і необхідності постійного втручання для забезпечення мінімального обсягу державних закупівель та створення резервів продовольства, державна система замовлень і закупівель повинна діяти більш активно. Потрібно створити не дрібні торгові організації, а великі зернові та інші фірми, що досить складно і потребує багато часу;

державі з урахуванням крайньої важливості створення державних резервів продовольства, доцільно насамперед зберегти в зерновому господарстві ключову роль в закупівлі зерна, з метою збереження контролю за цим стратегічним товаром;

тільки держава здатна в кризових умовах вирішувати завдання реконструкції галузей аграрного виробництва, ресурсного забезпечення, фінансування науки і освіти, розвитку інфраструктури.

Список використаних джерел

1. Ковтун О.І. Державне регулювання економіки. Л.: „Новий Світ – 2000”, 2006. 432 с.

2. Буряк О.Г. Теоретические аспекты государственного регулирования. *Государственное регулирование сельского хозяйства: концепции, механизмы, эффективность*. М.: Энциклопедия российских деревень, 2005. С. 38 – 41.

3. 2 мільярди гривень боргів держпідтримки аграріям перенесуть на 2021 рік? *Село полтавське*. № 48 (1486). 17 грудня 2020 року. С. 1.

4. Васільєва Л.М. Державна підтримка, як складова системи державного регулювання аграрного сектору економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 17. С. 85 – 88.

5. Збарський В.К., Горьовий В.П. Державна підтримка сільського господарства. *Економіка АПК*. 2010. № 4. С.74 – 80.

6. Логоша Р.В., Саблук В.П. Державна підтримка сільського господарства в умовах членства України в СОТ. URL: http://www.btsau.kiev.ua/files/list/edition/ed_ldedeekuae.pdf (дата звернення: 14.12.2020).

7. Саблук П.Т. Розвиток інституцій удосконалення механізму реформування аграрного сектору економіки. *Економіка АПК*. 2010. №10. С. 3 – 11.

8. Черевко Г.В. Державне регулювання економіки АПК. К.: Знання, 2006. 339 с.

9. Бойко В.І., Козак О.А. До проблеми визначення механізму державної підтримки виробників аграрної продукції. *Економіка АПК*. 2010. №7. С. 37 – 39.

10. Машурян А.Г. Важелі державного регулювання поведінки сільськогосподарського товаровиробника. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2009. № 4. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=69> (дата звернення: 14.12.2020).

11. Забезпечення конкурентоспроможності аграрного сектору економіки України на внутрішньому і зовнішньому ринках; наук. допов. / авт. кол.: В. М. Трегобчук, Б. Й. Пасхавер, О. М. Бородіна [та ін.]; за ред. В. М. Трегобчука, Б. Й. Пасхавера. К.: Інститут екон. та прогнозув., 2007. 260 с.

12. Радченко О. Традиції та сучасність бюджетної підтримки аграрного сектору світу та України. URL: http://sophus.at.ua/publ/2013_12_19_20_kampodilsk/sekcija (дата звернення: 14.12.2020).

13. Криленко В.І. Економічна безпека аграрного сектору: проблеми регулювання та забезпечення : монографія. Миколаїв : В.П. Шамрай, 2014. 468 с.

14. Лопатинський Ю.М. Інституціональна трансформація аграрного сектору: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон.наук. 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. К., 2007. 35 с.

15. Мазур Г.Ф. Удосконалення механізму державного регулювання та стимулювання розвитку агропромислового виробництва. *Економіка АПК*. 2013. № 2. С. 21-25.

Гончарова А. С.,
здобувач вищої освіти СВО Магістр,
освітньо-професійна програма Зв'язки з громадськістю,
спеціальність Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: к. і. н., доцент , доцент кафедри Щетініна Т. О.

МІСЦЕ АДВОКАТУРИ УКРАЇНИ У РЕФОРМАТОРСЬКИХ ЗМІНАХ В СУДОВІЙ СИСТЕМІ

Згідно Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» остання визначається як незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту [1]. Як в юриспруденції, так і в науці публічного управління цілком обґрунтовано адвокатська діяльність загалом та діяльність зі здійснення представництва зокрема, розглядаються як різновид публічно-правової діяльності. Це дає підстави наголошувати на необхідності підвищення рівня якості послуг, що надаються за результатами такої публічно-правової діяльності. Реформа судової влади, як і вдосконалення публічного управління в Україні в цілому, значною мірою спрямована саме на підвищення рівня відповідальності та професійної підготовки фахівців, які забезпечують захист прав та законних інтересів громадян.

Виходячи із завдань та основних напрямів адвокатської діяльності, науковці наголошують, що цілий ряд суттєвих змін відбуваються в практиці роботи адвокатури у зв'язку з реалізацією реформи судової влади в Україні. Зокрема, Н. М. Бакаянова у своєму дисертаційному дослідженні наголошувала: «Стратегія реформування судочинства, судоустрою та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки проголошує, що визначення видів правової допомоги, які можуть

здійснюватися лише адвокатом, є одним з головних напрямків підвищення рівня надання кваліфікованої правової допомоги, забезпечення її доступності, посилення ролі адвокатури в суспільстві та адвоката у судовому процесі» [2, с. 235].

Важливо розуміти, що значною мірою реалізації фахової правової допомоги з боку адвокатів є їх кількість, достатня для задоволення потреб як громадян, так і юридичних осіб. Крім того, кількість адвокатського корпусу повинна впливати на конкурентних засадах і на розмір оплати їх роботи, який повинен бути прийнятним для замовників адвокатської послуги з різним рівнем достатку.

Наведемо досить красномовні статистичні дані щодо кількості адвокатів у ряді європейських країн: у Франції діє більше ніж 47 тис. адвокатів, в Іспанії – понад 48 тис. адвокатів, в Німеччині – близько 163 тис. адвокатів. Для порівняння: в нашій країні за даними Національної асоціації адвокатів України станом на кінець 2017 року налічувалося близько 39 тис. адвокатів [3, с. 63].

Відповідні зміни в чинному законодавстві, згідно яких тільки професійні адвокати мають право здійснювати захист прав та законних інтересів громадян, викликали неоднозначну реакцію як серед правників, так і серед пересічних громадян.

Прихильники відповідних змін наголошують, що це в першу чергу позначиться позитивно на якості послуг правового захисту в судах. До того ж буде припинено діяльність тих юристів, які надавали по-суті адвокатські послуги без належного посвідчення, але на підприємницьких засадах, чим негативно впливали на якість цих послуг та штучно зменшували їх вартість.

«Протилежна точку зору полягає в тому, що такі зміни лобіюються представниками адвокатури, які, захищаючи свій вузькокорпоративний

інтерес, не зважають на інтереси інших самозайнятих фахівців у галузі права, а також на інтереси правозахисних громадських організацій та профспілок. Крім того, такі зміни означатимуть обмеження конституційного права людини на вільний вибір представника» [4].

Вказані зміни безпосередньо торкнулися і сфери публічного управління. Зокрема, представництво органів державної влади та органів місцевого самоврядування у судах здійснюється виключно прокурорами або адвокатами з 1 січня 2020 р. І в цій частині зміни викликали неоднозначну реакцію, про що свідчить навіть електронна петиція, автор якої Фурманов О. В. висловив ряд зауважень та пропозицій, які не знайшли підтримки громадян (петиція набрала лише 18 голосів з 25 000 необхідних) [5]. Тим не менше, органи державної влади та органи місцевого самоврядування повинні суттєво оновити організацію своєї діяльності в рамках відповідних змін, адже у разі розгляду спірних питань в суді інтереси публічних установ мають захищати адвокати, а не юридичні консультанти цих же установ, що вимагає додаткового фінансування, своєчасного звернення до відповідного адвоката тощо.

Але такі зміни, які безперечно вимагатимуть значних додаткових зусиль, дозволять як органам публічного управління, так і суспільству в цілому перейти до більш якісних послуг фахових правозахисників.

Список використаних джерел

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI; діє в редакції 03.07.2020. *Верховна Рада України. Законодавство України: інформаційно-пошукова система.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#top> (дата звернення: 01.10.2020 р.).

2. Бакаянова Н. М. Функціональні та організаційні основи

адвокатури в Україні : дис. док. юр. наук : 12.00.01 / НУ «Одеська юридична академія». Одеса, 2017. 487 с.

3. Фляжнікова Я. В. Чи торкнулась адвокатська монополія господарського процесу? *Право і суспільство*. 2018. № 5. Частина 2. С. 62-67.

4. Пашковська Т. Адвокатська монополія: юристи розділилися... *Юридична газета online*. 2015. 7 грудня. URL: <http://yur-gazeta.com/publications/events/advokatska-monopoliya-yuristi-rozdililisya.html> (дата звернення: 01.10.2020 р.).

5. Представництво інтересів органів державної влади та органів місцевого самоврядування в судах юристом, юрисконсультантом, який перебуває у трудових відносинах з зазначеними органами : Петиція №22/046586-еп. *Електронні петиції. Офіційне інтернет-представництво Президента України*. URL: <https://petition.president.gov.ua/petition/46586> (дата звернення: 01.10.2020 р.).

РОЗДІЛ 2

УПРАВЛІННЯ НА МАКРОРІВНІ

*Дмитренко А. О., здобувач вищої освіти СВО Магістр,
Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Науковий керівник: к.е.н., доцент Дем'яненко Н. В.*

КЛАСИЧНІ ФОРМУЛЮВАННЯ ТЕРМІНУ «МАРКЕТИНГ»

Сучасна Україна невпинно розвиває сільськогосподарську галузь своєї економіки, результати якої на внутрішньому та зовнішньому ринках – це плід праці власників і керівників компаній, ефективного застосування новітніх технологій агровиробництва. Водночас аби здобути та розвинути позитивний імідж на арені конкуренції посеред інших її учасників, варто орієнтуватись в маркетингових особливостях [6, с. 27].

Маркетинг – це комплексна система організації виробництва й збуту продукції, орієнтована на задоволення потреб конкретних споживачів і одержання прибутку на основі досліджень і прогнозування ринку, розробки стратегії й тактики поведження на ринку за допомогою маркетингових програм. У цих програмах закладені заходи щодо поліпшення товару і його асортиментів, вивченню покупців, конкурентів і конкуренції, по забезпеченню цінової політики, формуванню попиту, стимулюванню збуту й реклами, оптимізації

каналів руху товарів і організації збуту, організації технічного сервісу й розширення асортиментів сервісних послуг, що представляють [7, с. 32].

В основі терміну «маркетинг» лежить слово «market», що означає «ринок». Тому часто під маркетингом розуміють філософію управління, господарювання в умовах ринку, що проголошує орієнтацію виробництва на задоволення потреб конкретних споживачів. Маркетинг (від англ. market – ринок, торгівля, продаж, або від слова marketing, що означає діяльність на ринку) як самостійне економічне явище виник на високому ступені розвитку товарного виробництва, коли проблема розвитку набула для капіталу в США першорядного значення [5, с. 25]. Визначення терміну «маркетинг» наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Визначення терміну «маркетинг»

Автор	Визначення
Архіпов В. Е. [1, с. 5]	Це комплекс дій виробників і продавців товарів і послуг, спрямований на виявлення потреб покупців з метою створення таких товарів і послуг, що у процесі ринкового обміну перетворюють ці потреби в доходи підприємців
Балабанова Л. В.[2, с. 14]	Це систематичне, спрямоване на ринок управління підприємством. Покупець забезпечує завантаження підприємства й оплату робітників
Гаркавенко С. С. [3, с. 3]	Це система автоматичного регулювання попиту і пропозиції
Котлер Ф. [4, с. 6]	Це одна з філософій управління, що має на меті визначення й задоволення потреб покупця за допомогою інтегрованих програм для досягнення організаційних цілей

Відповідно до характеру попиту на товар виділяють декілька видів маркетингу:

Конверсійний маркетинг пов'язаний з наявністю негативного попиту на товари та послуги, тобто такої ситуації, коли на значній частині потенційного ринку вони не знаходять свого покупця.

Стимулюючий маркетинг пов'язаний з відсутністю попиту, тобто це стан, за якого ринок не виявляє інтересу до конкретного товару.

Розвиваючий маркетинг пов'язаний з попитом, який формується.

Основною метою розвиваючого маркетингу є перетворення потенційного попиту на реальний. Йдеться про створення нових товарів на якісно новому рівні та товарів у нових сферах споживання.

Ремаркетинг пов'язаний із ситуацією зниження попиту, що може трапитися з будь-яким товаром і в будь-який період.

Синхромаркетинг пов'язаний з хитким попитом. Це такий стан, за якого структура попиту характеризується сезонними чи іншими коливаннями, що не збігаються в часі зі структурою пропозиції товарів.

Підтримуючий маркетинг пов'язаний з найідеальнішою ситуацією, наявністю задоволеного попиту.

Демаркетинг застосовують у ситуації, коли попит на товар значно перевищує пропозицію. У такій ситуації завдання маркетингу полягає у зменшенні надмірного попиту шляхом підвищення цін або вживання заходів із перенесення попиту з одного товару на інший.

Протидіючий маркетинг пов'язаний зі шкідливістю товару з погляду добробуту, життя споживача, суспільства. Класичним прикладом є продукти з великою кількістю нітратів, так звані екологічно брудні продукти.

Отже, маркетинг – це цілісна система управлінської діяльності підприємства, яка характеризується єдиною системою принципів, цілей та функцій і забезпечує створення, виробництво та збут товарів, відповідаючи існуючому та особливо потенційному попиту конкретних споживачів.

Список використаних джерел

1. Архипов В. Е. Маркетинг. Техника создания спроса. М. : Вершина, 2006. 300 с.
2. Балабанова Л. В., Митрохіна Ю. П. Стратегічне маркетингове управління збутом підприємств : підручник. Донецьк : в-во Дон. ДУЕТ,

2009. 245 с.

3. Гаркавенко С. С. Маркетинг : підручник. 4. вид., доп. К. : Лібра, 2006. 717 с.

4. Котлер Ф. Основы маркетинга. СПб. : Корунс, 1994. 716 с.

5. Мороз Л. А., Чухрай Н. І. Маркетинг : підручник; за ред. Л. А. Мороз. 2-е вид. Львів : Національний університет Львівська політехніка (Інформаційно-видавничий центр ІНТЕЛЕК+Інститут післядипломної освіти), Інтелект-Захід. 2018. 244 с.

6. Шичікова Л. А., Кондратюк Т. В. Особливості маркетингової діяльності сільськогосподарських підприємств хмельницької області. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 5. Т. 2. С. 26-29.

7. Шурянова Т. Рынки сбыта и конкурентоспособность продукции. *Экономика сельского хозяйства Украины*. 2019. № 11. С. 32.

Палатай Я. М., здобувач вищої освіти СВО Магістр,

Спеціальність 051 Економіка

Науковий керівник: д.е.н., професор Макаренко П. М.

SWOT-АНАЛІЗ, ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасний етап розвитку постіндустріальної (інформаційно-інноваційної) економіки віддає пріоритет активізації інноваційної діяльності у наукомістких видах діяльності, формуванню інноваційної моделі розвитку економіки, спрямованої на підвищення добробуту населення. Інноваційна діяльність трактується як діяльність, що

спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг [1, с. 45].

Саме інновації та інноваційний розвиток стають основним фактором формування конкурентних переваг як підприємств, галузей, так і країни в цілому. Відповідно до законодавства України інновації – новостворені чи застосовані і вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і соціальної сфери [2].

Інноваційний розвиток підприємств – це безперервний рух, що базується на впровадженні та реалізації інновацій, які не лише зумовлюють поліпшення кількісних та якісних характеристик діяльності підприємства, а й забезпечують зміцнення його ринкових позицій та створюють умови для його подальшого розвитку. Інноваційна діяльність нині перетворилася на один із найважливіших чинників ефективного функціонування та розвитку господарських систем в умовах ринкової економіки. Незважаючи на існуючі складності, проблеми та особливості, привабливість аграрної сфери дедалі зростає. Перед аграрними підприємствами відкриваються широкі перспективи у зв'язку із загрозою світової продовольчої кризи, зростанням попиту на біопаливо, відсутністю можливості розширювати посівні площі й нарощувати продуктивність сільського господарства основних аграрних країн [3, с. 63]. Це зумовлює необхідність пошуку нових підходів до оцінки стану й перспектив інноваційного розвитку ТОВ «Промінь-Приват», що, у свою чергу, потребує оцінювання зовнішнього та внутрішнього інноваційного середовища підприємств у взаємозв'язку та

залежності. Така оцінка здійснюється на основі SWOT-аналізу.

Суть SWOT-аналізу полягає у дослідженні різних сторін діяльності об'єкта (аграрних підприємств), спочатку виявляються сильні і слабкі сторони, загрози і можливості, а потім встановлюється взаємозв'язок між ними. Цей взаємозв'язок використовується для формування стратегії, політики і тактики дій (рис. 1). Узагальнення отриманих результатів дає змогу оцінити основні можливості та загрози здійснення інноваційної діяльності агротоваро-виробниками на перспективу. Основні чинники, які становлять суттєву загрозу інноваційній активності підприємств, мають загальноекономічний та правовий характер.

		Зовнішнє середовище	
		Можливості	Загрози
Внутрішнє середовище	Сильні сторони	1. Можливість виходу на світові ринки збуту 2. Світовий попит на екологічну продукцію 3. Підвищення якості продукції на основі досягнень біотехнологій 4. Підвищення рівня професійності кадрів	1. Недосконалість законодавчої бази з питань інноваційної діяльності 2. Нестабільність цін та залежність від кредитів 3. Ринкові зміни в умовах прагнення до євроінтеграції
	Слабкі сторони	1. Вдосконалення та розширення асортименту продукції 2. Нарощування обсягів виробництва та експорту екологічно чистої аграрної продукції 3. Збільшення прибутковості діяльності	1. Дослідження ринку 2. Сертифікація та маркування агропродукції відповідно до міжнародних вимог 3. Налагодження ефективних науково-технологічних зв'язків
	Сильні сторони	1. Відсутність відповідних навичок у галузі інноваційного менеджменту 2. Низький рівень кваліфікації персоналу 3. Застарілість матеріально-технічної бази господарств	1. Формування творчого, підприємницького інноваційного менеджменту 2. Удосконалення управлінських навичок персоналу 3. Освоєння нових методів організації виробництва
	Слабкі сторони	1. Інформаційне забезпечення виробництва з метою прогнозування комерційного потенціалу інноваційної агропродукції 2. Розробка інвестиційних проєктів 3. Оптимізація у галузі правової охорони та інтелектуальної власності	

Рис. 1. Матриця SWOT-аналізу інноваційного розвитку ТОВ «Промінь-Приват», 2019 р.

З-поміж потенційних можливостей ринку найсуттєвішими є можливості розширення ринків збуту сільськогосподарської продукції та вихід на світові ринку, збільшення обсягів виробництва й експорту органічної продукції, підвищення рівня професійності кадрів, збільшення прибутковості діяльності тощо.

Список використаних джерел

1. Вінніченко І. І. Інноваційна діяльність аграрних підприємств : стан та пріоритети. Бюлетень міжнародного Нобелівського економічного форуму. Дніпро, 2018. № 1 (5). т. 1. С. 44-48.

2. Геєць В. М. Інноваційний розвиток: угорський досвід та українські реалії. Дзеркало тижня. 2017. № 5 (634). URL: <http://www.dt.ua/2000/2020/55829> (дата звернення: 21.06.2020).

3. Кириченко В. В., Тимчук В. М. Ринкові моделі реалізації селекційних інновацій. Вісник аграрної науки. 2018. № 8. С. 62-64.

За достовірність викладених даних відповідальність несуть автори.

При передрукуванні посилання на збірник є обов'язковим.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

Збірник розміщено на офіційному сайті

Полтавської державної аграрної академії